

Lótulajdonosok s gazdaszoknak.

Hangok a Kwizda-féle állatgyógyászati készítmények felett.

Mint már annak idejében említettük, a new-yorki s bostoni állatvédő-egyletek a Kwizda-féle állatgyógyászati szerekkel próbaküldeményeket kaptak; ma már azon helyzetben vagyunk, hogy a new-yorki egyület elnöke által a próbaküldemények vonatkozó elismerő levelét mutatjuk be a t. cz. közönségnek, — mely kivonatosan a következőleg hangzik:

Tisztelt ur! New-York, június 8. 1869.
Folyó évi március 31-ki levelét az állatgyógyászati eszközökkel együtt megkaptam. — A mezőgazdaság háziállatainak megbetegedése s előjehető betegségek esetében e hathatós szer nyújtása által a czél el van érve, s annálval is inkább elismerést érdemel, minthogy az azzal tett kísérletek máris kielégítő eredményekhez vezettek. — Fentírtván magamnak, hogy tett tapasztalataim után készítményei használatát illetőleg — bővebben értesítenem önt, csak azt kívánom, hogy további üzlet-összeköttetéseink tartassák maradjanak.

Herni Bergh, praesidens.
Kwizda Ferencz Janos urnak Kornenburgban!
Minthogy Kornenburgi marhapor a környékünkön kiutott száj- s patavész ellen kitűnő óvszernek bizonyult be, melyről magamnak teljes meggyőződést szerezni alkalmam volt, — kérem önt, küldjön számomra marhaporából egy ládával.
Dauba, szept. 7. 1869. Tisztelettel Zwicker Wendel.

Cs. kir. engedélyezett

korneuburgi marhapor

lovak, szarvasmarhák és juhok számára.

1 nagy csomag ára 84 kr., 1 kis csomagé 42 kr.

Üdítő-nedv lovak számára Kwizda Ferencz J.-tól Kornenburgban. Az egyetlen szer, mely a magas cs. kir. egészségügyi hatóság által megvizsgáltván, ő Felsége I. Ferencz József császár s király által egy kizárólagos szabadalommal tüntetett ki. — Egy üveg ára 1 ft. 40 kr.

Lópata-kenőcs, kerges, törékeny s üreges paták gyógyítására. 1 szelencze ára 1 ft. 25 kr.

Pata-sugárpor, sugárrothadás ellen, lovaknál.

1 üveg ára 70 krajczár.

Kutya-labdaesok, a kutya közönséges betegségei, göres, vidatancz és csuszos fájalmak ellen. — Biztos óvszer az ebdű ellen.

1 skatulya ára 80 kr.

Gyógypor házi szárnyasállatok számára, azok hullása s a ludak, kacsák, tyúk, gyöngytyúk, pávák stb. közönséges betegségei ellen. Egy csomag ára 30 kr.

A Kwizda-féle állatgyógyászati szerek valódi minőségben kaphatók: PESTEN Török József ur gyógyszerésznél, király-utca 7. szám; Thal-mayer A. s társa; Halbauer testvérek; Glätz J.; Kindel Rakodczay A. gyógyszerészeknél. BUDA-N az udvari gyógyszerháznál; ezenkívül Magyarország majdnem minden város- és mezővárosában léteznek raktárak, melyek összesen az olvasottabb lapokban időnként közzétetnek. 663 (1)
Figyelmeztetés. A t. cz. mezejgazdák s gazdaszok, kik a Kwizda-féle állatgyógyászati készítményeket valódi minőségben bírní ohaítják, — arra tanácsosok ki figyelmeztet, hogy minden csomag, vagy üveg „Franz Joh. Kwizda in Kornenburg“ czéggel s pecsétjével van ellátva.

Legszébb és legérdekesebb magyar nagy naptár!

Heckenast Gusztávnál Pesten jelent meg és minden könyvárusnál kapható

JÓ BARÁT nagy képes naptár 1870

Szépirodalmi és ismeretterjesztő tartalommal, terjedelmes és pontos tisztí névtárral.

(!Számos képpel!)

Szerkeszti RÉTHI LAJOS.

Aranyzott borítékban csak 1 ft.

Megrendelhető a kiadónál utányét mellett.

A „Jó Barát“ naptárt illetőleg arra figyelmeztetjük a közönséget, hogy az nem gyűlévész, egyben kihalnak rendetlen halma; hanem jól megfontolt terv szerint szerkesztett évkönyv, melyben a legkorszerűbb tárgyakról írt alapos értekezések válogatott szépirodalmi olvasmányokkal váltakoznak. Itt csak a nagy gonddal írt „Egy év történetét“, „Pest-Buda emelkedését az utóbbi években“ és a folyvást nagyobb fontosságra jutó Keletet ismertető cikkeket említjük, a melyek bizonyos külön-külön is elég érdekesek volnának, teljes és méltó részvétet ébresztene emez évkönyv iránt. A tisztí czimtar sokkal teljesebb az előbbi évinél; pontossága iránt sem hagy fel kívánni valót.

Az egész naptár értékét számos, részben egészen új, kép emeli.

(3-3)

Kiadó-tulajdonos Heckenast Gusztáv. — Nyomatott saját nyomdájában Pesten 1870 (egyetem-utca 4-ik szám alatt).

Beküldetett.

Bebizonyításul, hogy a Kwizda-féle üdítő-nedv lovak számára az egyedüli szer, mely I. Ferencz József császár s király ő Felsége által egy kizárólagos szabadalommal tüntetett ki, álljon itt kivonatosan a szabadalmi okirat:

Mi Első Ferencz József isten kegyelméből ausztriai császár, Magyar- s Cseh-országok király, Lombard és Velence, Dalmát, Kroszcia, Slavonia, Gács, Lodomer s Illiria király, ausztriai főherceg stb. — Miután Kwizda Ferencz Janos korneuburgi gyógyszerész a legalázatosabban elének terjeszté, hogy ő, lovak számára mosdóvizet, úgynevezett üdítő-nedvet találván fel, s mely találmányért ő, egy kizárólagos szabadalomért esedezik; s minthogy e tekintetben, minden az 1852-diki aug. 15-ki patensben előírt formálásoknak elégtételt, — inditva éreztük magunkat, Kwizda Ferencz Janost, annak örököseit s cessionariusait, fentebb érintett találmányért birodalmam összes országaira léve egy kizárólagos szabadalommal felruházni, melynek hitelűl összes okiratot sajátkezünk aláírásával megerősítve s császári pecsétünkkel ellátni párancsoltuk. Ugy történné: császári fő- és székvárosunkban Bécsben, febr. 20-án huszonharmadik napján az urnak ezer nyolczszáz hatvanharmadik, — s uralkodásunk tizenötödik évében.

(L. S.) Ferencz József.

Raktárak: lásd a mai számban közhírré tett hirdményben. 669(1)

Uj Naptár! Ára 40 kr.

Minden könyvárusnál és könyvkötőnél az országban kapható:



Heckenast Gusztáv kiadó-hivatalában Pesten (egyetem-utca 4. sz.) megjelent és minden könyvárusnál kapható:

Magyarország történetének kézikönyve.

Prai, Katona, Engel, Fessler, Horváth, Szalay, Bartal, Szabó Károly, Ipolyi Arnold, gróf Teleki József stb. nagy művei nyomán

KERÉKGYÁRTÓ ÁRPÁD,

magyar királyi egyetemi tanár által.

- I. rész. A magyarok beköltözése-től III. Endre király haláláig. 889-1301. (VII. és 168 lap. 8-rét, füzeve 80 kr.)
II. rész. III. Endre király halálától a mohácsi csatáig 1301-1526. (VII. és 198 lap. nyolczadrét, füzeve 80 kr.)
III. rész. A mohácsi csatától a Lin-czi békekötésig s III. Ferdi-nánd király haláláig. 1526-1657. (VIII. 221 lap. 8-rét, füzeve 80 kr.)
IV. rész. I. Leopold kir. székfog-lalásától a szatmári békéig 1657-1711. (8-rét 192 l. füzeve 80 kr.)
V. rész. A szatmári békétől II. József császár haláláig 1711-1790. (8-rét 215 l.) füzeve 80 kr.

3-ik szám.

Tizenhetedik évfolyam.



Pest, január 16-án 1870.

Előfizetési feltételek: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Fél évre 5 ft.

Csupán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft. — Csupán Politikai Ujdonságok: Egész évre 5 ft. — Fél évre 2 ft. 50 kr.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokk: Egy négyszer hasábjott petit sor, vagy annak helye, egyszeri ígatásnál 10 krajczárba; háromszor- vagy többszöri ígatásnál csak 7 krajczárba számítatik. — Kiadó-hivatalunk számára hirdetményeket elfogad Bécsben: Oppelik Alajos, Wollzeile Nr. 22. és Haasenstein és Vogler, Wollzeile No. 9. — Bélyeg-díj, külön minden ígatás után 30 krajczár.

Ollivier Emil.

A meglepetések korát éljük minden tekintetben. Ma a tudomány lép meg valamely újabb igazság felfedezésével, s dönt halomra egy csomó téveszmét, holnap meg a korszellem tesz meglepő hódításokat az államok és népek életében, és pedig gyakran minden erősebb rázkódások nélkül. A szabad eszmék kezdik bebizonyítani erejök ellenállhatlanságát s győzelmet aratnak fegyver nélkül is. A mit ma még lehetetlennek tartottak azok, kik a hályogot nem akarják szemükről levenni, holnap már valósággá lesz.

Az új-év azzal lepette meg, hogy Franciaország ismét parlamentáris állam lett, még pedig ez egyszer forradalom, s az uralkodó elűzése nélkül. III. Napoleon császár maradt, de a személyes uralom megbukott. Az ál-parlamentarizmus hősei alatt már a mult év tavaszán ingott a talap, de csak részben akartak engedni, s azt hitték, hogy néhány odadobott morzsával megmentik állásukat. A szereplők ugyan változtak, de a sugók ugyanazok maradtak. Életök azonban rövid volt, s pusztulniok kellett egytől egyig.

A mult év vége felé Napoleon császár Ollivier Emil középpárti képviselőt bízta meg új miniszterium alakításával, a mi neki néhány napi küzdelem után sikerült is. Még mindig szerettek volna ugyanis a régi emberek közül néhányan megmaradni, s így megmenteni a lehetőt, de utóljára is Ollivier győzött, s a had- és tengerészeti ügyi tárczák kivételével, mind pártjabeliekkel töltötte be a miniszteri állásokat. Ő maga az igazság- és kultuszminiszteri tárczákat választotta, s bár abban egyeztek meg, hogy tulajdonképp egyikük sem lesz a kabinet főnöke, hanem mindig a legidősebb elnököl — s ez most Rigault de Genouilly tengerészeti miniszter, — azért természetesen mégis ő lesz annak lelke, miután ő alakította, s ezzel felelősséget váll-

alt az egész miniszteriumért az uralkodóval és nemzettel szemben.

Ollivier Emil 1825. július 2-án született Marseilleben. Még most is élő atyja Demosthenes kereskedő volt, de élénk részt vett a politikai mozgalmakban, s mint népszónok szerepelt a köztársasági eszmék érdekében. Egyszer meg is bukkott vagyonában, de nem csiggedt el, hanem dolgozott újra s kielé-

dötte, s legkivált e körülménynek, s az atyja által nyert befolyásnak köszönhető, hogy a köztársasági kormány 1848-ban az alig 23 éves ifjút a Rhone-departementba vagy megyébe küldötte kormánybiztosul. Még ugyanazon évben Haute-Marne főnöke lett, de mindez állásaiban nem volt meglegedve, s már 1849. január havában visszatért Párisba s újból ügyvéd lett. A politikától tökéletesen visszavonult, mert a viszonyok változtak, s atyja, Napoleon Lajos által proscríbaláltván, kívándorlott.

Mint ügyvéd, csakhamar feltűnt szóoklati tehetsége s következtetéseknek szigorú logikája által. Első nagyobb szereplése volt, midőn valami Guerry asszonyt védett a picpusi apácák ellen, kik amannak vagyonát ragadták magukhoz. Az apácákat a legitimista Berryer védte, de Ollivier megnyerte a pert.

1857-ben ismét a politikai térre lépett. A párisi ellenzék ez évben képviselőnek választotta a törvényhozó-testületbe. Franciaországban hat évre választják a képviselőket, s hat éven át 1863-ig ő, Jules Favre, Picard, Henon és Darimon képviselők, összesen öten, képezték az ellenzék, s kezdtek részt lőni a személyes uralom bástyáin. Ez idő alatt többször szólalt fel, s különösen nagy hatást idézett elő a sajtó szabadságát korlátozó törvények ellen intézett támadásaival. A közvélemény — ugymond, — ha a lapok elnyomatnak is, utat fog törni magának, s azok, kik a közvéleményt sajtótörvények által vélik elnyomhatónak, hasonlítanak azon esztelenhez, ki kertje kapuit bezárta, hogy a madarak ki ne repülhessenek. — 1863-ban Páris



OLLIVIER EMIL.

tette minden hitelezőjét. Fiát Emilt a legjobb nevelésben részesítetté, s ez már 1847-ben Párisban ügyvédi oklevelet nyert. Atyját ez idő alatt Marseille a nemzet-gyűlésre kül-

egyik választó-kerülete újból megválasztotta, s ekkor már az ellenzék tagjainak száma 17-re szaporodott fel. Ollivier azonban kezdett már akkor a kéréletlen ellen-

zékesség útjáról lelépni, s volt bátorsága nyíltan kimondani, hogy a kormányzati forma közömbös, csak lehetővé tegye a szabad elvek uralkodását. Lemondott azon eszméről, hogy csak az erőszakos forradalom vezethet célra, s vállalkozott a békés forradalomra, a békés átalakítás nagy munkájára; s mint mondják, Deák Ferenczet, kinek arcképe dolgozó szobáját díszíti, tartá az ő „magyar mintaképének.” A „szabadságot forradalom nélkül” választá jelszávául, s magát és pártját azon elv kimondása által, hogy a császárság a szabadsággal megegyeztethető, kormányképessé kívánta tenni.

Ez idő alatt írt több jogtudományi munkát, politikai röpiratokat, s dolgozott a lapokba is.

1869-ben az új választások alkalmával Páris 3-ik választókerületében Bancel ellenében megbukott. A többség engesztelhetlent akart, olyant, ki a császársággal nem alkudozik. A törvényhozó-testületből azért nem maradt ki, mert Var-departement egyik kerületében megválasztották. Első dolga a pártalakítás volt, s sikerült is egy nyilatkozat alá, mely „a császárság a szabadsággal megegyeztethető” elvnek hódol, 116 képviselő aláírását megnyernie, s ezzel megdöntötte Rouher miniszteriumát, de új kormány alakításával csak közleplebről bízott meg, miután a Rouher követett miniszterium nem volt képes többé a régi többséget összetartani.

Január 2-án megalakította a miniszteriumot, s 3-án közölte a hivatalos lap a miniszteri névsort. Az igazságügyi tárczát, mint a nála tisztelkedő miniszteri személyzetnek mondá, azért választotta, mert egész életében a jogra és igazságra volt irányozva figyelme, s kérte is hivatalnokait, hogy tegyék valósággá és minden cselekvésük vezérgondolatjává az „igazság”-ot, mely szót mindennap olvashatják a házon, melyben dolgoznak. A törvényhozó-testületben, mint miniszter, jan. 10-én szökött először, s bizonyosságot tett arról, hogy ő és társai parlamentaris miniszterek kívánnak lenni, s ígéretet tett, hogy a kormány rudján is azok maradnak, kik azelőtt voltak, s ha mások jutának többségre, sietni fognak azoknak a helyet átengedni. Meg kell alakítani — végzé beszédét — a nemzeti kormányt, hogy a francia demokraczia a haladást erőszak nélkül, és a szabadságot forradalom nélkül lássa megvalósulni.

Jövendőletet nem lehet feladatunk, s így természetesen azt sem mondhatjuk meg előre, hogy fog-e sikerülni Olliviernek a császárságot a szabadsággal összeegyeztetni? Ez az idő kérdése, s egyes egyedül a két fél, az uralkodó és nemzet ösztönte akaratától függ. A feladat mindenesetre nehéz, de egyelőre legalább meg van könnyítve az által, hogy az új miniszterium a kamara nagy többségének bizalmát bírja.

Meg kell még említenünk némelyeket Ollivier családi életéről. Első neje Liszt Ferencz leánya volt, s az ismeretség onnan eredt, hogy Ollivier szereti a zenét, s barátságot kötött a Párisban hangversenyző Lisztel, ki ha Párisba jó, most is mindig Ollivier vendége. Neje azonban pár év előtt gyermekágyban meghalt, s csak egy fia maradt tőle, kinek nevelésére nagyapja, a mint írják, most is kénytelenül republikánus O. Demosthenes vállalkozott. Másodszor közelebből nősült, s egy marseillei kereskedő leányát vette el. Szereti az egyszerűséget, s valószínű, hogy továbbra is Passyban — Páris egyik külvárosában fog lakni, — hol nem rég épített házát magának, s csak a hivatalos órákat fogja a miniszteri palotában töltöni. H. A.

Ha meghalok...

Ha meghalok, ne tegyetek Koszorút a koporsómra,
Hogy színének tarka gúnyja
A halottat ne gúnyolja.

Hiszem ott fog sötétleni
Mély gyászról beárványozottan,
Szenvedésem tövisből font
Koronája a magasban.

És papot se' hívassatok,
Hogy beszéljen, hogy dicsérjen;
A ki egyszer visszapillant:
Mindent elmond neki életem.

Lesz a ki majd élénkeket:
Madarai az erdőnek.
Lesz, ki sohajt majd utánam:
Fűszálai a mezőnek.

S a természet szertartása
Tudom föl a mennybe szárnyal.
Emberi hang, sohajt lent jár, —
Kedves égből a madár-dal!

S ha nem jön el az siratni,
Az az egy, kitől jól esnék, —
Ne rontsátok szeméit,
Mogárt a nagy érzékenység.

Ott vannak az igaz könnyek
Az ég villámos szemében,
Melyektől az új sirhantón
Pászit fakad s zöldel szépen.

Siratgat a völgy patakja
Ott zokogva minden éjjel,
Görögdező könyecskéit
A kövekre szórván széjjel.

Közületek én miattam
Ne emészde magát senki!
Hivatások úgy sem volt több:
Mint temetni, — elfeledni.

Pászttói.

Egy kisvárosi forradalom.

Svéd novella

VETTERBERG-től. *)

Nem tudom miért, s dacára békés véralkatomnak, gyakran ohajtottam (az istenek bocsássák meg e bűnömért!) egy forradalomnak tanuja lenni. Egyszer már Párisba szándékoztam menni e végül, hol a forradalmak divatban vannak. Nem tudom mi vonzerő van az ilyenü látványban, a mi kíváncsiságot ingerli, pedig a kíváncsiság gyöngye oldalam, össze is olvastam mindent, a mi mindenféle forradalmakról írva van, elkezdve a föld forradalmait, melyeket Cuvier írt le, egész a francia forradalomig, melyet Thiers ur beszélt el; s meg kell vallanom, mindakét mű végtelenül érdekelt.

Nem különös-e, hogy épen a föld, mindnyájunk közös anyja, kezdette meg a forradalmakat, s hogy épen rajta történik, rendszeresen a legnagyobb szerű két változás, a nap körüli és saját tengelye körüli kettős forgásánál fogva? Lehet-e aztán csodálni, hogy az emberek is forradalmakat csinálnak, s oly mozgalmakat keresnek, melyek az igaz, jó és szent elölök szabott köréből kicsapnak, s melyeknek tengelye mindig az önzés?

A forradalmak megváltoztatják a nemzeteket és az egyéneket: a leggyávabb hirtelen hőssé válik, s a legnagyobb hős néha gyávává lesz. Nagy emberek támadnak a társadalom legalsóbb osztályaiból, s azok, kiket állásuknál fogva kitűnőknek tartott a közvélemény, elvesznek a tömegben; így szűnnek a forradalmak új nemzedékeket. Az álszenteskedő is megváltoztatja magatartását, s esküszik, hogy semmit sem hiszen. Egy szóval a világ egyszerre felfordul.

Kétségkívül érdekes volna egy forradalmat látni, önként értetik, ha teljes biztonságban nézhetné az ember függőnyei megül, hogy erőlöknek az emberek lármát ütni; s ha kedvem volna politikába elegendni, megragadnám e kedvező alkalmat, hogy a forradalmak rugóit tanulmányozzam; de nem akarom belemártani tollamat, mert az ördög kezdte a politikát, mint egy híres író írta volt egy kormányzónak, a ki teljességgel nem volt politikus.

Este volt, körülbelül egy éve. A hold fénye öntötte el a vidéket. Ah mily szép volt! Ablakomnál állottam, pipával számban, s elmélkedtem. Egy macska az átelleni ház ereszen oly panaszos hangon nyávogott, hogy gondolatimnak egészen méla irányt adott; a szegény cserkeszekre gondolok, s a nem kevésbé sajnálatraemlő oroszokra, és a keleti kérdésre; egy szóval minden kigondolható szomorú dologra. Elmélkedéseimet egyszerre hangos kiáltás szakította félbe, mely az utca másik oldaláról jött, a hol övezgy Odevikleréné korcsmát tartott. A láрма növekedett, s fülem lassanként hozzá szokván, a következő mondatokat különböztethettem meg, melyek szaggatottan érkeztek hozzám:

Egy mély hang: „Vágd a képéhez a kutyvalékát, mázold rá az egész pintet!”

Egy hang visigohi tífkiejtéssel: „Vén satrantyu, nem szégyenlsz ilyen pálinkát árulni?”

Egy gyerek hang: „Odevikleréné asszonyom nem is adott jól vissza.”

A mély hang: „Csak öntsöd még! Namég, na még, öntsöd ki mind.”

Most egy rikácsoló asszonyi hang hallatszott; a háziasszony hangja volt:

„Brigitta! szaladj hamar a polgármester urhoz; rendezavarás történt. Ah! ah!”

Ekkor egy kis leány, meztelán, a polgármesterhez szaladt. Kérdéseimre: „Mi történt?” futtában válaszolt: „Odevikleréné asszonyom szokása szerint rosz italt adott a vendégeinek; de nem voltak még elég részegek, hogy észre ne vegyék. Megharagudtak, s asszonyom most karmol és harap, mint egy dühöd macska.”

A láрма folyvást tartott, de Odevikleréné asszony rikácsoló hangja elnyomta valamennyit. Közbe-közbe a lármás cimborák hahotája hallatszott.

A polgármester oly soká készülődött, hogy az alatt az ivók szétoszlottak az utcán.

„No, no, anyókám, mondá a mély hang, ne haragudjék, hogy magával is megkóstoltattuk a pálinkáját!”

A kis csoport kétségkívül szétoszlott volna, egy rész már el is távozott, ha a csoportozásra új alkalom nem adja magát elé: a helybeli rendőrség, összesen nyolcz fő, egy rendőrbiztos által vezérelve, megjelent a hely színén. Odevikleréné asszony felnyitotta ablakát s kikiáltott: „Lássatok utána, gazficzkók, hogy hazatakarodjatok!”

A közpör, mely e szavakra a pálinkás bolt homlokzatán csattogott, volt a nép felelete, s az ablaküvegek csörögve hullottak az utcára.

„Tűzet még egyszer!” kiáltá a mély hang, s egy második közpör omlott a még épen maradt ablakokra.

Megrémültem. Itt vér fog folyni, gondoltam, az ártatlan fog szenvedni a bűnös helyett, így van az rendesen. Talán ez esemény fog dönteni arra nézve is, hol tartassék a legközelebbi országgyűlés, nehogy hasonló események akár a szabadságnak, akár az ország képviselői biztonságának ártassanak.

A házamhoz tartozóknak megtiltottam, hogy az utcára kilépjenek, mert föltettem, hogy a rendőrség bátorságát bizonyítandó, katonánság fog fellépni.

A rendőrség, vagy egyáltalában mindenféle őrség, hasonlít azon mesebeli emberhez, a kinek, meglevén babonázva, bizonyos átkozott napokon végzettszerűleg vért kellett ontania, ha más nincs, még a saját vérét is, habár az újját kellett is e miatt kissé megvágnia, csak hogy vérfoltos kardja mindig valamely ellenében diadalmaskodónak látszassék.

A polgármester által tett intézkedések minden tekintetben tökéleteseknek s bizalmat gerjesztőknek mutatkoztak. Mint egy új Leonidas az utca Thermopylae-jában, a rendőrség kimért léptekkel nyomult előre nyolcz főből álló hadserege élén.

Az ember úgy megnyugszik, ha fegyvermezett hadsereget lát a fejtelenség elnyomására indulni; tudja, hogy annak egyedül cselja a jog és becsület, míg emez csak a nap szeszélyének enged s vakon sújt.

Ezzel a fejtelenséggel az éj szeszélyei nek engedett, mert tizenegy órát elűtötte volt már.

A rendőrbiztos előrelépett, s a hatóság nevében fölhevta a népet a szétoszlásra, teljes büntetlenségű igérvén, föltéve, hogy senkit be nem csipnek.

A tömeg fontolgatni látszott, s e pillanatban a forradalom hydrája valószínűleg elfojtatott volna, ha Odevikleréné asszony egy törött ablakon ki nem üti az orrát, s legelősebb hangján ki nem kiált:

„Biztos ur, ne prédikáljon nekik; ölje le a gazembereket, küldje a pokolba, s azután tessék bejöni egy italkára.”

E nyers erőszakra való ingerlés épen ellenkező hatást idézett elő, mint a mit a derék hölgy várt; a tömeg, fölgerelve, de meg nem félemlítve, köveket ragadozott az utcáról s a fegyvermezett hadseregre dobálta.

E pillanatban a fölkelők egyike elszaladt, s csakhamar targonczával térvén vissza, az utcasarkon foglalt helyet. Lám, lám, mondam gombam, mily előrelátók! készülnek a harcra, de készen tartják magokat a lehető legyőzetés esetére is. Azt hívéim, hogy a targoncza valószínűleg a csatapiaczon megsebesülendők tovaszállítására van rendeltetve. A rendőrbiztos, valamint csapata is, elkecsereve a békés szellemi fölhívás ellenséges fogadtatásán, néhány lépést tett előre; s a parancsnok valódi gyilkos dühtől megragadva parancsolta katonáinak, hogy szedjék le szuronyaikat, s töltsenek.

„Lőjétek le, mint a kutyát, kiáltá, lőjétek le mind, ki a törvénynek nem engedelmeskedik s szét nem oszlik, mert a polgármester ur azt parancsolta, hogy összeapítsunk minden lázadót.” Saját szónoklata által fölhevítve, a rendőrbiztos, a hősök hőse, egymagorohant az ellenségre, nem tekintve annak tulnyomó számát, s rögtön el is érte azt; de e gyors mozdulata által elvágva találta magát csapattjától, s melynek hadoszlopai csak lassu kimért léptekkel követték. E stratégiai hibát, melyet gyakran a legnagyobb hadvezérek is elkövettek, rögtön észrevette a targonczás lázadó, és azon pillanatban, midőn a rendőrbiztos előtte haladt el, ő reárohant, s targonczáját oly ügyességgel tolt a második Ney két lába közé, hogy egyszerre elvesztette az egyensúlyt, s beleesett a targonczába. Ily módon, mintegy hadifogolyképp nagy gyorsasággal szállítottat az utca másik végére, a tömeg közt, mely lelkesült burrah-kiáltásokkal üdvözölte. A rendőrség emberei, kik némes nyugodtsággal, kellő távolban tartották magukat, látván vezérük balesetét, a csatátér felé, azaz: Odevikleréné asszony korcsmája felé szaladtak.

E házhoz mindazáltal nagyon veszélyes volt közelíteni, mert tulajdonosnéja oly hősiességgel védelmezte, mint hajdan Borghorjort Thora”), mondják, a maga várkastélyát.

Alig hallotta meg a zajt, mit több egyén közelgése okozott, az egyetlen lehetséges eszközhez nyult, mely védelmére fennmaradt, tudniillik egy öblös dézsához, melynek tartalmát az ostromlókra öntötte.

Gyászos tévedés! védőit öntötte nyakon. Ezek méltó haragra gyuladvá, s haragjokat éreztetni is akarva, benyomultak a házba, s jól elpáholták az asszonyt.

De ah! mily számalomra méltólag néztek ki a közrend és bátorság é s szegény oltalmazói, az éji őrség e tiszteletre méltó testülete! A mily mértékben ruháik száradtak, valami szürkés dörforma tünt föl rajtuk, melyből hering-pikkelyek fénylettek ki, ezüstös csillámmal; a sóshal abáló leve volt, a mit a derék amazon önvédelemre és támadásra használt.

Szerencsére az eső megeredt. Erre a tömeg hangos kiáltásokkal és nevetéssel magától szétoszlott, de még előbb össze-vissza hajigálta a szerencsétlen korcsmát utca-kövekkel s egyéb lövegekkel, melyek egyike kétségkívül tévedésből, nekem is bezuza egyik ablakomat. Ez egy frankomba került, de nem sajnáltam, mert legalább tanuja voltam az áron egy forradalomnak, a nélkül hogy Párisba kellett volna miatta utaznom.

(Vége köv.)

Tompa Mihályról.

Koszosz költőnk Tompa Mihály összegyűjtött költeményeinek épen most Ráth Móránál megjelent új kiadását az eddigi kiadásoktól igen előnyösen különbözteti meg az előre bocsátott terjedelmes életrajz s a minden kötetet bezáró érdekes irodalmi jegyzetek.

Izeltől egy kis töredéket közlünk a Szász Károly által írt életrajzból, s néhányat az érdekes jegyzetek közül.

Az életrajzból azon részletet választottuk ki, mely a forradalom utáni évek irodalmi viszonyai-ból egy érdekes kis epizódot tár az olvasó elébe.

„Tompa lantja ez évek alatt volt a legtermékenyebb s a termékenység által beleröbén is folyvást nyerni látszott. Mikor már előbb, csakhamar a katasztrófa után, a Gólya T. betű alatt megjelent a Szilágyi Sándor által szerkesztett „Forradalmi Emléklapok”-ban, nemcsak megismerte mindenki a költőt, ki egy betűje alá rojtözt, de megismerte mindenki a hangot is, mely saját szíve legmélyebb bensejéből, az egész nemzet szíve közepéből van véve. Nem sokkal azután írta a külfötte szintén az Emléklapok szerkesztőjéhez a „Pusztán” című, még erősebb s leplezetlenebb hangú költeményt.

A költemény azonban későn érkezett. Az Emléklapok hetedik füzeté épen akkor koboztatott el, s tiltatott be folytatását; a szerkesztő ugyan „Magyar Írók füzetei” cím alatt ismét feltámasztotta vállalatát; de esélyesebbnek tartá nem közölni a „Pusztán”-t s a költemény csak kéziratban, névtelenül szállingózott szét az országban. A Petőfi halálát hinni nem akaró közvélemény neki tulajdonítá a ritka erejű költeményt, sőt egy külföldön megjelent anthológiában Petőfi neve alatt is adattott ki.

A költő e korszakából lehetetlen egy epizódot föl nem említenünk. A „Magyar Írók Füzetei” is betiltattak; de az életrajvól szerkesztő nem akarván elejteni a legjobb erők által támogatott vállalatát, azt ezuttal hetilapul, „Pesti Röpívek” cím alatt indítá újra meg. A Röpívek önálló közlemények mellett már tárcza-rovatokat is adtak, színi s irodalmi sz-mléket stb. Különösen feltűnt bírálatával a kis nyilas, mely jég alatt gyulai irta első bírálatát. A szigorom valóban helye volt, a napi irodalom kínzóvösvéi s átalános satnyulásával szemben. Kezddő poéták egész raja lépett föl, mint a kérész egy napi zsongó életre. Nagy Ignác „Hölgyfutár”-ja mindennap két-három költeményt közölt, legnagyobb részmint ismeretlen, — s a mi több: egészen tehetségtelenen ismeretlent.

A költő e korszakából lehetetlen egy epizódot föl nem említenünk. A „Magyar Írók Füzetei” is betiltattak; de az életrajvól szerkesztő nem akarván elejteni a legjobb erők által támogatott vállalatát, azt ezuttal hetilapul, „Pesti Röpívek” cím alatt indítá újra meg. A Röpívek önálló közlemények mellett már tárcza-rovatokat is adtak, színi s irodalmi sz-mléket stb. Különösen feltűnt bírálatával a kis nyilas, mely jég alatt gyulai irta első bírálatát. A szigorom valóban helye volt, a napi irodalom kínzóvösvéi s átalános satnyulásával szemben. Kezddő poéták egész raja lépett föl, mint a kérész egy napi zsongó életre. Nagy Ignác „Hölgyfutár”-ja mindennap két-három költeményt közölt, legnagyobb részmint ismeretlen, — s a mi több: egészen tehetségtelenen ismeretlent.

A költő e korszakából lehetetlen egy epizódot föl nem említenünk. A „Magyar Írók Füzetei” is betiltattak; de az életrajvól szerkesztő nem akarván elejteni a legjobb erők által támogatott vállalatát, azt ezuttal hetilapul, „Pesti Röpívek” cím alatt indítá újra meg. A Röpívek önálló közlemények mellett már tárcza-rovatokat is adtak, színi s irodalmi sz-mléket stb. Különösen feltűnt bírálatával a kis nyilas, mely jég alatt gyulai irta első bírálatát. A szigorom valóban helye volt, a napi irodalom kínzóvösvéi s átalános satnyulásával szemben. Kezddő poéták egész raja lépett föl, mint a kérész egy napi zsongó életre. Nagy Ignác „Hölgyfutár”-ja mindennap két-három költeményt közölt, legnagyobb részmint ismeretlen, — s a mi több: egészen tehetségtelenen ismeretlent.

A költő e korszakából lehetetlen egy epizódot föl nem említenünk. A „Magyar Írók Füzetei” is betiltattak; de az életrajvól szerkesztő nem akarván elejteni a legjobb erők által támogatott vállalatát, azt ezuttal hetilapul, „Pesti Röpívek” cím alatt indítá újra meg. A Röpívek önálló közlemények mellett már tárcza-rovatokat is adtak, színi s irodalmi sz-mléket stb. Különösen feltűnt bírálatával a kis nyilas, mely jég alatt gyulai irta első bírálatát. A szigorom valóban helye volt, a napi irodalom kínzóvösvéi s átalános satnyulásával szemben. Kezddő poéták egész raja lépett föl, mint a kérész egy napi zsongó életre. Nagy Ignác „Hölgyfutár”-ja mindennap két-három költeményt közölt, legnagyobb részmint ismeretlen, — s a mi több: egészen tehetségtelenen ismeretlent.

A költő e korszakából lehetetlen egy epizódot föl nem említenünk. A „Magyar Írók Füzetei” is betiltattak; de az életrajvól szerkesztő nem akarván elejteni a legjobb erők által támogatott vállalatát, azt ezuttal hetilapul, „Pesti Röpívek” cím alatt indítá újra meg. A Röpívek önálló közlemények mellett már tárcza-rovatokat is adtak, színi s irodalmi sz-mléket stb. Különösen feltűnt bírálatával a kis nyilas, mely jég alatt gyulai irta első bírálatát. A szigorom valóban helye volt, a napi irodalom kínzóvösvéi s átalános satnyulásával szemben. Kezddő poéták egész raja lépett föl, mint a kérész egy napi zsongó életre. Nagy Ignác „Hölgyfutár”-ja mindennap két-három költeményt közölt, legnagyobb részmint ismeretlen, — s a mi több: egészen tehetségtelenen ismeretlent.

A költő e korszakából lehetetlen egy epizódot föl nem említenünk. A „Magyar Írók Füzetei” is betiltattak; de az életrajvól szerkesztő nem akarván elejteni a legjobb erők által támogatott vállalatát, azt ezuttal hetilapul, „Pesti Röpívek” cím alatt indítá újra meg. A Röpívek önálló közlemények mellett már tárcza-rovatokat is adtak, színi s irodalmi sz-mléket stb. Különösen feltűnt bírálatával a kis nyilas, mely jég alatt gyulai irta első bírálatát. A szigorom valóban helye volt, a napi irodalom kínzóvösvéi s átalános satnyulásával szemben. Kezddő poéták egész raja lépett föl, mint a kérész egy napi zsongó életre. Nagy Ignác „Hölgyfutár”-ja mindennap két-három költeményt közölt, legnagyobb részmint ismeretlen, — s a mi több: egészen tehetségtelenen ismeretlent.

A költő e korszakából lehetetlen egy epizódot föl nem említenünk. A „Magyar Írók Füzetei” is betiltattak; de az életrajvól szerkesztő nem akarván elejteni a legjobb erők által támogatott vállalatát, azt ezuttal hetilapul, „Pesti Röpívek” cím alatt indítá újra meg. A Röpívek önálló közlemények mellett már tárcza-rovatokat is adtak, színi s irodalmi sz-mléket stb. Különösen feltűnt bírálatával a kis nyilas, mely jég alatt gyulai irta első bírálatát. A szigorom valóban helye volt, a napi irodalom kínzóvösvéi s átalános satnyulásával szemben. Kezddő poéták egész raja lépett föl, mint a kérész egy napi zsongó életre. Nagy Ignác „Hölgyfutár”-ja mindennap két-három költeményt közölt, legnagyobb részmint ismeretlen, — s a mi több: egészen tehetségtelenen ismeretlent.

A költő e korszakából lehetetlen egy epizódot föl nem említenünk. A „Magyar Írók Füzetei” is betiltattak; de az életrajvól szerkesztő nem akarván elejteni a legjobb erők által támogatott vállalatát, azt ezuttal hetilapul, „Pesti Röpívek” cím alatt indítá újra meg. A Röpívek önálló közlemények mellett már tárcza-rovatokat is adtak, színi s irodalmi sz-mléket stb. Különösen feltűnt bírálatával a kis nyilas, mely jég alatt gyulai irta első bírálatát. A szigorom valóban helye volt, a napi irodalom kínzóvösvéi s átalános satnyulásával szemben. Kezddő poéták egész raja lépett föl, mint a kérész egy napi zsongó életre. Nagy Ignác „Hölgyfutár”-ja mindennap két-három költeményt közölt, legnagyobb részmint ismeretlen, — s a mi több: egészen tehetségtelenen ismeretlent.

A költő e korszakából lehetetlen egy epizódot föl nem említenünk. A „Magyar Írók Füzetei” is betiltattak; de az életrajvól szerkesztő nem akarván elejteni a legjobb erők által támogatott vállalatát, azt ezuttal hetilapul, „Pesti Röpívek” cím alatt indítá újra meg. A Röpívek önálló közlemények mellett már tárcza-rovatokat is adtak, színi s irodalmi sz-mléket stb. Különösen feltűnt bírálatával a kis nyilas, mely jég alatt gyulai irta első bírálatát. A szigorom valóban helye volt, a napi irodalom kínzóvösvéi s átalános satnyulásával szemben. Kezddő poéták egész raja lépett föl, mint a kérész egy napi zsongó életre. Nagy Ignác „Hölgyfutár”-ja mindennap két-három költeményt közölt, legnagyobb részmint ismeretlen, — s a mi több: egészen tehetségtelenen ismeretlent.

A költő e korszakából lehetetlen egy epizódot föl nem említenünk. A „Magyar Írók Füzetei” is betiltattak; de az életrajvól szerkesztő nem akarván elejteni a legjobb erők által támogatott vállalatát, azt ezuttal hetilapul, „Pesti Röpívek” cím alatt indítá újra meg. A Röpívek önálló közlemények mellett már tárcza-rovatokat is adtak, színi s irodalmi sz-mléket stb. Különösen feltűnt bírálatával a kis nyilas, mely jég alatt gyulai irta első bírálatát. A szigorom valóban helye volt, a napi irodalom kínzóvösvéi s átalános satnyulásával szemben. Kezddő poéták egész raja lépett föl, mint a kérész egy napi zsongó életre. Nagy Ignác „Hölgyfutár”-ja mindennap két-három költeményt közölt, legnagyobb részmint ismeretlen, — s a mi több: egészen tehetségtelenen ismeretlent.

A költő e korszakából lehetetlen egy epizódot föl nem említenünk. A „Magyar Írók Füzetei” is betiltattak; de az életrajvól szerkesztő nem akarván elejteni a legjobb erők által támogatott vállalatát, azt ezuttal hetilapul, „Pesti Röpívek” cím alatt indítá újra meg. A Röpívek önálló közlemények mellett már tárcza-rovatokat is adtak, színi s irodalmi sz-mléket stb. Különösen feltűnt bírálatával a kis nyilas, mely jég alatt gyulai irta első bírálatát. A szigorom valóban helye volt, a napi irodalom kínzóvösvéi s átalános satnyulásával szemben. Kezddő poéták egész raja lépett föl, mint a kérész egy napi zsongó életre. Nagy Ignác „Hölgyfutár”-ja mindennap két-három költeményt közölt, legnagyobb részmint ismeretlen, — s a mi több: egészen tehetségtelenen ismeretlent.

*) Valószínűleg valami svéd Zrínyi Ilona.

írók méltán panaszkodtak a Parnasz ez előzőnlése ellen: Arany Vojtina tréfiás leveleiben szórta gunyja nyilait a csúrhére; Tompa magán nyilatkozatokban öntötte ki bosszankodását. Többi közt így ír épen Szilágyi Sándornak: „Egyébiránt is nem nagy öröm ezen csúrhé nép közt állani, melylyel az ujjab időben önkör (szerkesztők) az irodalmat ellepették. Fáj az ember lelke, ha látja, hogy minden meztelán kamazs otthon érzi magát a szépirodalom terén, s confidens impertinentiával akar ott helyet foglalni oly nyomoru silányságokkal, minőket 1817-ben írtak a „magyar társaság”-okba összeállított syntaxista gyerekek. Így teremtetők önkör poétákat, s meggazdagították költői irodalmunkat néhány szekér verssel, olyannal, hogy mind kettőért az isten legyen, ha lénet, ingalmas kegyelmes önkörnek, tisztelt barátom!” (1850-ben október 22-kén). E baj ellen szólalt fel a Röpívek nyilasa is, támadását egyenesen a Hölgyfutár és poétái ellen intézve. Hangja keserű, gúnyos, de igazságos volt. Végül egy csomó nevet sorolt elő, összegezve a Hölgyfutár fűzfa-poétáit. E nevek közt volt Rém Elek és Mike is. Ande Rém Elek alatt történetesen Tompa (megfordítva: Kelemér akkori lakhelye), Mike alatt pedig Erdélyi János lappangott. Nagy Ignác kapott a kritikus tévedésén, mely a sok polya közt egy pár gyöngyszemet is szóró lapátjára talált venni, s fűzfa-poétáit azon mentséggel földözte, hogy elárulva a szerkesztőt, fenn dicsekedett Erdélyi s Tompa neveivel.

Tompa, kit oly tulérékenynek, s költői érdemére és hírére is oly hiúnak tartottak sokan, jellemének valóban dicsőretére szolgáló nemességét fogta fel az ügyet. Nem hogy a nyílása megnehezített volna, még Nagy Ignácznak is könnyen megbocsátott, hogy szurultságában vele földözte magát; nevette hogy Erdélyi is vele egy piczba esett, ki egykor a Szépirodalmi Szemlében épen Tompa egy alnevi verséről ily fűzfa-poétá-san nyilatkozott volt; a dolog érdemére nézve így szól: „A rosz poéták elleni felszólalás helyén van okosnak van; a keserű orvosság jó volt praescribálva, elkészítve; csak a beadás körül történt némi vigyázatlanság. Nagy Ignác válasza ugyan is azon körülményt idézte elő, hogy az igazságos és méltó kritikából e barnok nem fognak okulni, sem megtérni, sőt a mint Nagy Ignác nekik vigasztal mondja, menten így fognak okoskodni: „Lám! Erdélyi és Tompa is köztünk van! mi mi, őt, úgy mi sem érdemeltük a megrovást, azok nem fűzfa poéták: tóh! mi sem!” — Ez a legbozontosabb az egészben.” — Alább még a nyílások: „A nyilas embert köszöntöm, bár becsüljön engem, vagy nézzen valóban fűzfa-poétának; köszöntöm; folytassa a mit elkezdett, az egész irodalom fűzfa-poétái ellen; s ez a kis confusio teljességgel meg ne hőköktessen.” (1850-ben nov. 6-án.) Így Tompa ez ő rá nézve személyes ügyben. Jellemző és szépen jellemző mindenesetre.

A jegyzetekből néhányat mutatunk be olvasóinknak.

A „Szemeré Miklóshoz” című költeményhez, mely az I. köt. 66. lapján olvasható, következő jegyzetet találjuk:

Tompa barátsága Szemerével azon időben vette kezdetét, midőn T. még a pataki főiskola növendéke volt. A sokkal idősebb és már akkor irodalomban és megyei életben tekintélyes Sz. M. előékeny barátsággal ölelte magához a fiatal verselő tanult. T. gyakran emlegette, hogy Sz. őt mindjárt akkor a legbizalmasabb te s tu ezimóraságra méltatta. E barátságot a két kedélyes és gazdag szellemű költő között csak a halál szakasztotta meg. T. gyakran töltötte a tanuló szünidőket, sőt a nem szünidők jó részét is Lasztocon Sz. M. családja körében, mely őt saját tagja g

tés közben a mindig humorizáló, de most elmélyedt Sz. komolyan felsóhajt: „Hja! barátim, biz' elme-gyünk lassanként egymásután. Milyen különös lesz az nekem, mikor egyszer csak hallani fogom, hogy Kazinczy Gábor meghalt, majd azután meg, hogy Tompa Miskát is eltemették!” „No az ugyan derék — felkiált a keserűn érintett T. — hát te, a legvénebb, akarod eltemetni a két fiatalabbat? Miklós! Miklós! Miklós akkor vette magát észre. Mentegetődzött, hogy nem értette komolyan. De a tréfa állandóan megmaradt T. emlékezetében. Beteges állapotában százszor emlegette, hogy Sz. M.-nak igaza lesz. S valóban igazat adott neki a végzet.

A fent említett verset akkor írta T., midőn 1846-ban az iskola falait elhagyván, oly czélból költözött Pestre, hogy ügyvédi vizsgára készüljön; azonban súlyos betegségbe esett, s betegsége alatt terve is változott: elfogadta a bejei papságot Gö-mörmegyében.

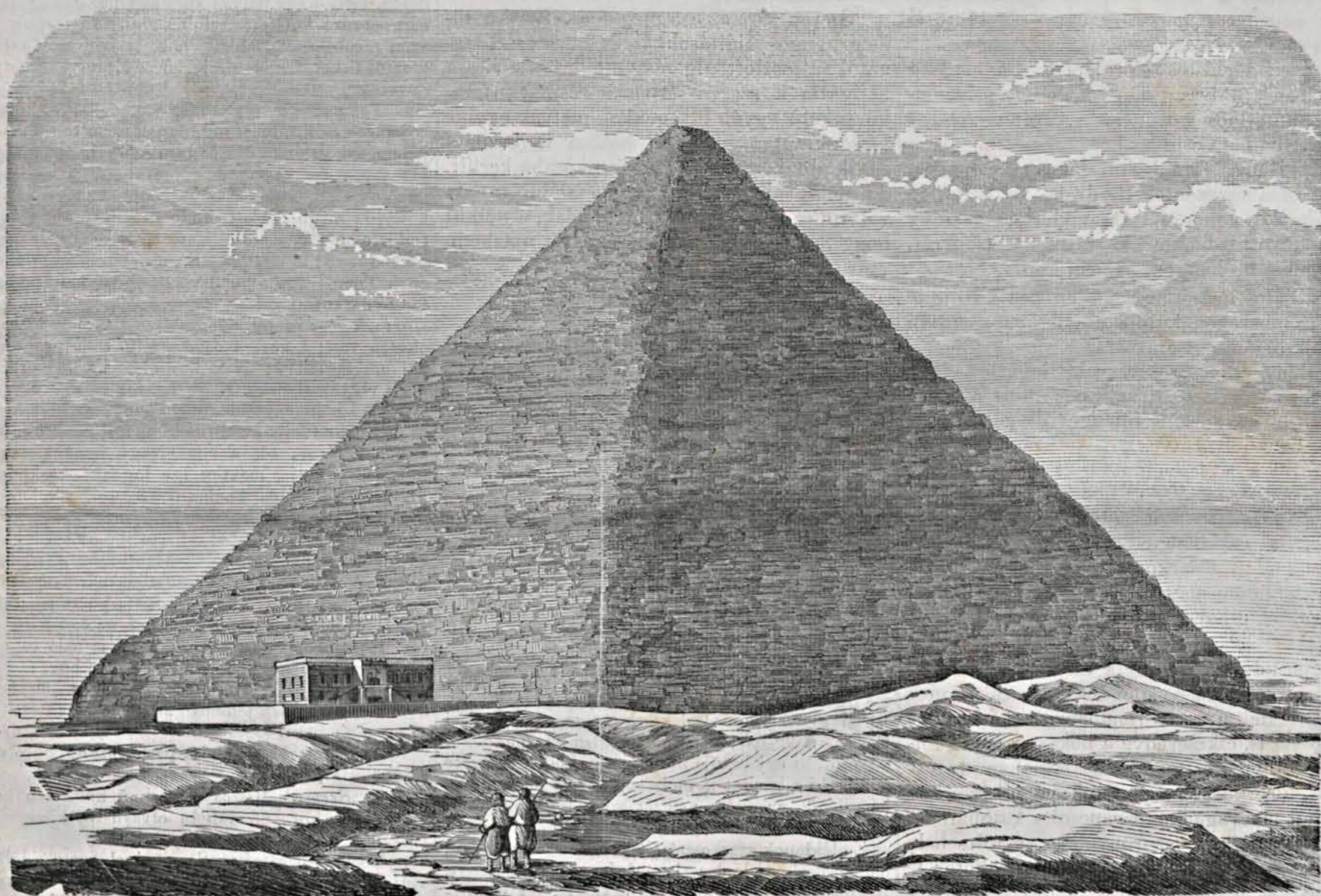
„A golyához.” (II. köt., 5. lap.) A menekültek már futottak, ide haza a meszárlások, elítélés-ek — a sok vádaskodás, feladás, árulás miatt — csaknem végtelenre nyultak, s ekkor megjelent a

volt megindulása annak a pályának, melyet Tompa a forradalom után, egészen új költői hanggal kezdett meg, s ha Albrecht főherczeg magán kegye-lemből nem segít, tán még több is következett volna. Nem is jelenhetett meg a vers, (bár kéz-iratban mindenfelé elterjedt, s különböző vidéke-ken különböző dallamok szerint dalolták) egész 1867-ig, mikor a „Tompa Mihály legújabb versei” című gyűjtemény végére illesztette a szerző. Változtatás kevés történt rajta. Mindössze is azért próbálgatott egy-egy sort idomítani, hogy a sor-metszet mindenütt inkább meglegyen, s így a végről második versszak utolsó sora az 1867-diki kiadás szerint:

Honfira honfi ki vádaskodik,
míg a jelen kiadása régi és átálában elterjedt szöveget adja.

Az ilyen háborgatások miatt írja egyszer (1850. szept. 1-jén) Szilágyi Sándornak, több más panasza mellett, hogy nem ír, „mert korszerű eszméket nem lehet az idők szigorú viszonyai miatt közönség elé vinni. Az örökös *halvány hold-sugár* pedig előttem igen unalmas.” Sőt 1851-ben (január 27.) egyenesen azt kéri, hogy nála levő

nál végig megmaradt. Mint eperjesi háziur meg-unván az egyhangú életet, 1846-ban tett egy nagyobb európai ut után Abaujmegyében földet bérlet. Gazdálkodásbani járatlansága, majd a forradalom dulasai nem engedték, hogy az új foglal-kozásban boldoguljon. Vagyonának csak romjai maradtak. A világosi fegyverletét után Pesten tartózkodott, de csak azért, hogy innét minél előbb kivándorolhasson. 1850. őszén végre egy bátyjának (Sámuel) vagyonát is magához véve, kiment, azon ígérettel hogy bátyjának megírja, hová kövesse őt? s hol kezdett mindkettőjük számára biztos életpályát? *Jová, Új-Budát* elérte Észak-Ameri-kában, de Samu bátyja 1851. tavaszán Pesten egy kórházban meghalt, hiába várván öccse levelét. 1852. tavaszán pedig Új-Budán halt meg Kerényi Frigyes, megtévelyedve. Ki tudja miért? Tán, a mit keresett, lelke nyugalomát nem találta fel? „Az 1850-ki ősz egyik éjszakáján Pesten búcsúphara-kat emelgetett egy baráti kör — írja a búcsúszórl Pákh Albert — nem mind, kik oda tartoztak volna, hanem kiket még fennhagyott a sors.” Tompa sem volt ott, pedig a poharzás befejezte után a ki elindult, a magas fiatal ember, ki mindenkiel



Cheops-gulá. — (Fénykép után.)

„Magyar Írók Füzetei”-ben (szerk. Szilágyi Sándor 1850.). „A golya.” Ezt azonban a hatóság bár le nem foglalta, de utóbb a talált példányokat elko-bozta. Tómpát Kassára idézték, s mint maga írja: „több hétig hadi törvényszék előtt állottam.” „A golyáért.” — 1852. júl. 10-rol írja Szilágyi Sándornak, hogy ő azon pillanatban van idézve, s a kassai cs. k. hadi törvényszék elé állítva. „Neked tán kötelesség is volna valamit mun-kálni, mert többnyire te adad ki azon költemé-nyeket, melyekért hadi törvényszék elé állítottam. Ezek közt leginkább torhel a Golya, mint ezt a felsőbb parancsolatban saját szememmel olvastam. Azért rajta, Sándor öccém, most segíts, ha valaha! Választ hiába írsz, én már akkor lston tudja hol és hogyan lesznek?” Kassáról is igen nyugtalan leveleket írt, s sürgeti Szilágyit, írja meg, ki en-gedte meg a *Golya* kinyomtatását, ki volt a *censor*, ki írta rá az imprimaturt? Később kéri Sz.-t, hogy vétesse ki atyja által a hadi törvényszék protokol-lumából azon ítéletet, mely őt, mint az „Emlék-lapok” szerkesztőjét felmenti, az tán segítse rajta. Közben otthon is volt, de ismét behívták, s össo-zen 14 heti kassai tartózkodása 1853. ápril 3-án ért véget, mit még az nap tudat Szilágyival. Ez

verseiből többé egyet se adjon ki, hanem küldje vissza neki azon módon. „Bizonyos dolgok miatt az irodalmi térről visszavonulok.” Mik voltak e bizonyos okok, nem tudni, de szerencsére a szándék nem valósult.

„Levél egy kibujdosott barátom után.” (II. kötet, 119. lap.) A „Nagyenyedi album”-ban (szerk. Szilágyi Sándor) s az 1854 és 1858-ki ki-adásokban mindenütt „Levél egy elutazott barátom után” cím alatt jelent meg. Javítgatási példá-nyában és jegyzeteiben azonban T. mindonütt így óhajtja közölni. De mégis egy helyen „*Kibujdo-sott barátom Kerényi Frigyes után.*” „Levél” cí-met ad neki, azonban ezt kétértelműsége nem engedi használni, mert a költemény maga, bár levélalakban írva, de elégia, míg ha a levél külön iratiki alá, mindenki *epistolának* gondolná, holott éppen nem az. Először a Nagyenyedi albumban tel-jesen megjelent, de az 1854 és 1858-diki kiadások-ban a 10, 12 és 15 versszakok nem voltak benne, s egy-egy szó, vagy sor meg van változtatva.

Kerényi (családi nevén Christmann) Frigyes Tompa, Petőfi és Pákh Albert közös barátja volt. Eporjosen 1845 tavaszán volt a három költő együtt, s a kedvesen együtt töltött idő emléke mind a három-

kezet szorított, s az új világba indult, Kerényi Frigyes volt. Tompa e levelet küldte mintegy búcsúképpen utána. Vajon olvasta-e? Nehezen! Ha talán olvasta volna, bizonyosan érezte volna a fájó igazságot: „Szívet cseréljen az, a ki hazát cserél.” Beteljesült (legalább Kerényire nézve) a jóslat: „hogy hosszú hervadás emésztí az a fát, melyet nagy korában tesznek más földbe át.”

(Vége köv.)

A gulák lábainál.

Rómában lenni, s pápát nem látni, — Egyip-tomba menni, s gulát nem mázni, — egyformán nagy szerencsétlenségnek tartatik.

De mi lehet valami oly egyaránt vonzó, a mult idők e kövült emlékein? — mi érdek köthet bennünket a mumiákhoz? Arcukon nem ragyog többé az életpir, belőlük rég kihalt a szellem, mely oly éltező volt, — száraz csontváz, merevült tagok, mi köze lehet hozzátok az élőknek?

A pápákra nézve nem tudunk feloln, — de a gulákat illetőleg, — igen!

Oh! e kőhalmazok annyit beszélnek, roncolt

soraikból még ma is annyit tanulhat, ki belőlök olvasni tud, hogy százezer brévélből se többet.

Ott emelkednek szépen, sorban a Nilus part-jain, magas fejeiket megvisele az idő, — de testök még legnagyobb részt ép, s lábainál állva ön-kénytelen tisztelettel hajlunk meg nagyságuk előtt.

S e tisztelet kit illethetne méltóbban meg, mint éppen azt, ki ez őskor nagyjai között is leg-nagyobb, ki azoknak elismert fejedelme, — a nagy-szerű gulát, mely ott áll elől, Kairótól balra, két más hadsegéde kíséretében — míg a többi, a nagy sereg zöme tiszteletteljes távolban marad el mö-götte hosszú sorban a Nilus partjain.

A gulák a fejedelme a legelől álló Cheops vagy Cephren-féle gula, ötödfél száz láb magas hegyével, melyhez 203 foku óriás lépcsősor vezet fel a tükör-símarra csiszolt 13. holdnyi területű alapról. (Lásd az átmetszet rajzát a 36. lapon. R.R.)

Ennek tetejére vágnak az utazók, hogy lás-sák róla felkelni a napot, mely itt látta egykor

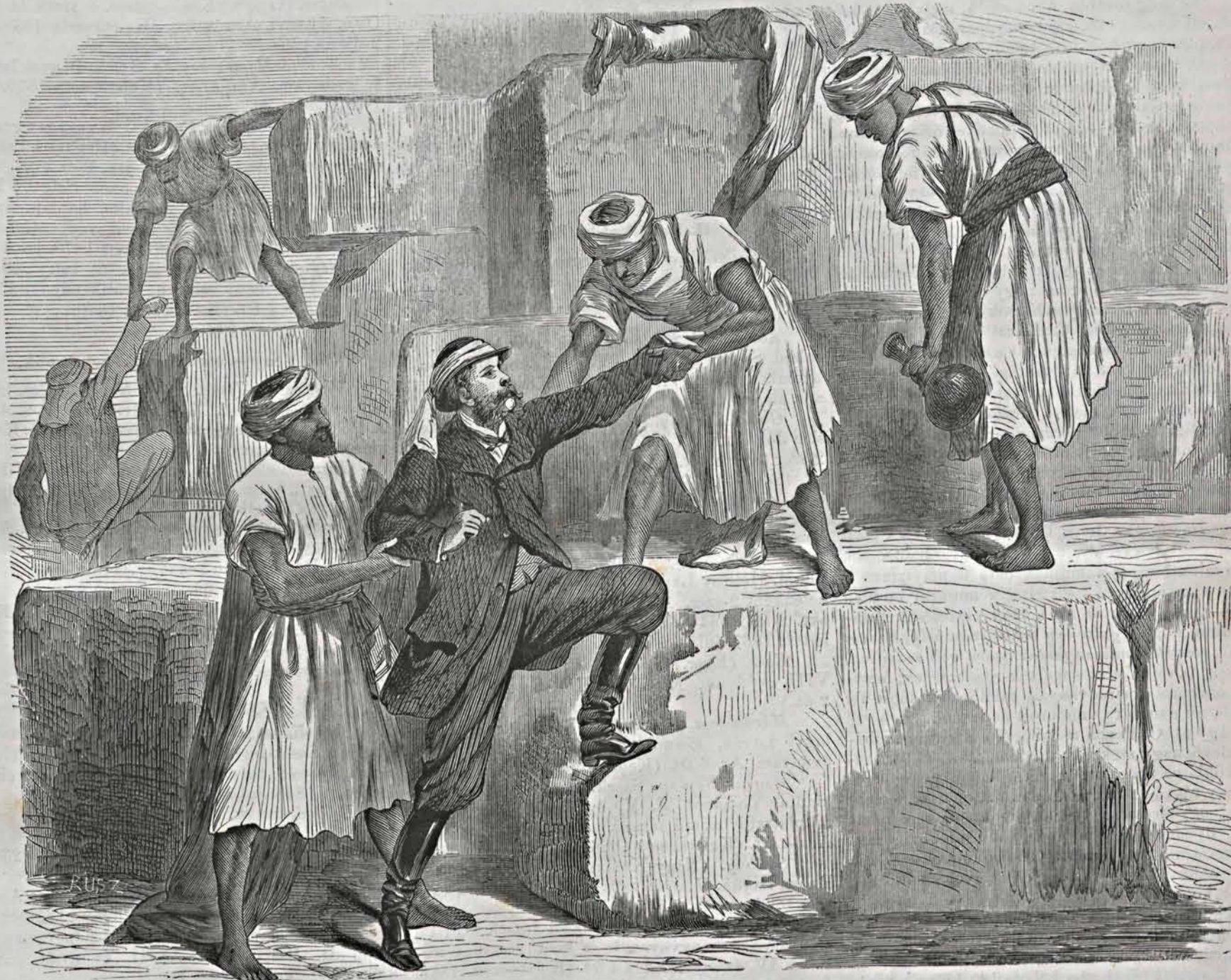
látszó lépcső-soraival s alája érve meg-megtekin-tik, hogy mily magas az orom, — de bent, — oh azt nem sejték, hogy ott bent mi lehet.

E gula nem temetkezési hely! Északi oldaláról egy főbejárás (A.) vezet ugyan igaz! a földalatti szikla-boltozatba (O.), hol a többi pyramisokban a királyi hullát szokták tartani, — de a Cheops-gula e sir-szobájában soha semmi sem volt.

A népmondák ugyan úgy magyarázzák a dolgot, hogy ennek építője egy istentelen zsarnok fejedelm volt, ki még a templomokat is bezáratva, az egész ország népét e gula építésére hajtata, s ezért félve, hogy halála után kihányja a nép testét e sirjául szánt alkotmányból, másuá temetetté el magát.

E hir uralkodott e gula fölül a legújabb idő-kig; közbe-közbe ugyan felmorúlt egyes phantas-tikusabb nézet is, — de az csakhamar letűnt a láthatárról.

Igy pl. a híres Harun-al-Rashid, az ezeregy-



A király a Cheops-gulán.

felkelni a Napoleonok napját — ennek tetejére hágott fel a mi fejedelmünk is, ki nem kovesebb küzdelem után jutott fel oda, hol most áll, mint a minővel pár hóval ezelőtt e Cheops-gulát kellett megmászni.

Mindezt látva, ismételve merül fel a kérdés, mi lehet e gulán, mi annyira vonz?

Tán egy sirtető ez, mint gula-társai közül annyi más? — s jól esik az elhunyt dicsők sirja felett állani?

A hiú dicsőség fiait vezetheti e vágy, de a tudomány komoly buvárait nem, — s mégis aligha-nem ezek foglalkoztak legtöbbször e pyramissal.

Mennyi kérdés s mennyi felelet volt már e rejtélyes nagy mű felett összehányva; talán szá-zakra megy a kötetek száma, melyeket róla ezred évek óta összeírtak.

De e köteteket rég megette a moly, míg a pyramis zárt ajkakkal még mindig állott — állt és nem felelt.

Kivülről megszokták már látni messziről a pusztában az óriás kolosszt, távolról téglányiknak

éjszakában szereplő Al-mammun fia azon gondo-latra jöven, hogy e pyramist azért építetté a pha-raók valamelyike, hogy ebbe rejtse el kincseit, el-kezdte azt áttöretni. A főbejárást természetesen ott kereste, hol az a többi gulán mind, az északi oldal középpontján van; e ponton is kezdte meg az ásást; — azonban a pyramis építője ugy lát-szik eltálatla az utókor gondolkodás-módját, mert e bejárást nem a középpontra, hanem igen ügyesen kissé feljebb és keletfelé részut helyezte el, — tehát ép oda, hol csakugyan senki nem kereste, és nem is kereshette, kivált akkor még, midőn fehér márvány-lapok boríták mindenfelől a pyramis-tes-tet. E tükörsíma lemezek alatt — de a melyeket azóta paloták építésére mind elhordtak a kalifák, — sejtelmével sem lehetett birni e kívülről bora-kott bejárásnak.

A Harun-al-Rashid emberei tehát a tömör falba vágták ásóikat. E fal azonban nagyon kemény volt. Az óriás kőköcszák, melyekből az egész gula építve van, oly pontosan voltak egymáshoz illesztve, hogy könnyebb észrevenni a szoba-padlózat eresze-

tékeit, mint a vonalat, hol e kőköcszák összeértek. A munka lassan ment, mint a sziklák vésegetése szokott, s a munkások már lázongani kezdve, éppen félben akarták hagyni az ásást, midőn egyszer csak zuhanást hallanak a gula belsejében.

Ott valahol üregeknek kell lenni. Újult reménnyel törnék elő tehát a zaj által jelelt irányba, s végre csakugyan egy nagy felfelé futó folyosóba (D.) jutnak, melynek létéről azelőtt senkinek se volt sejtelve sem.

E folyosón most már mohón rohant fel a kincs-szomjas tömeg, azonban ennek végénél csak egy másik még nagyobb folyosót (G.), s ez utób-binak felső végénél ismét csak 5—6 fülkeszerű apró mélyedéket találva, már csalódva érezték magukat, s bosszankodva visszatérőben voltak, midőn átellenben egy 3½ lábnyi magas nyílást vevén észre, új reménnyel hajlottak meg, hogy átbujjanak e 22 láb hosszú, de igen szűk meneten (H.); a küzdelmes ut végén azonban csak újra egy pompás terem (K.), — hajdanta fehér márvánnyal

kirakva, de melyből már semerre sem nyílik kijá-rás, — hanem egyik oldalánál egy óriás porphy-r-láda (L) áll — — — — — *üresen!*

Képzeltetni a kincsvágyó tömeg ingerültsé-gét, melyet az ügyes Harun csak azon állí-tással tudott lecsillapítani, hogy a kincs valahol elrejtve csakugyan ott van, s a jósok azt holnap majd meg fogják mutatni, — a mi természetesen meg is történt, csak hogy — különös! — a kijelölt helyen ép annyi kincset találtak, a mennyit bető-rési munkásokért megérdemltek, — s még külö-nösebb, hogy e kincs ép oly pénzben volt oda elrejtve, minő akkor az araboknál forgalomban volt: „Ime — mondá a böles vezér az elámult tömegnek, — ez is mutatja, hogy mily régi fajunk, lám! már ez őskorban is a mi pénzünköt használ-ták!” — s azok aztán ezt szentül el is hitték.

Pedig az egész gula-építés valódi célja, való-ban e most üres porphy-r-láda biztosítása volt. — Ana terem, melyben e család és család egymást követték, az u. n. *királyi szoba* (K.), e gulában a szentek szentélye, s benne az oltár a szép szürke

porphyrból óriás gonddal és pontossággal készült sarkophag, vagyis inkább üres kőszekrény volt.

De ez állításra ismét a kérdés merül fel: hogy mindez miért?

A régi egyiptomiaknál a guláról fenmaradt mesék közt nem kis szerepet játszott azon hagyomány, hogy a gula belsejében egy nagy forrás van, hogy az földalatti csatornák által a Nilussal áll összeköttetésben, — tehát mindenestre valami vízzel van szórva, — sőt többről; azt is mondogatták, hogy e gulában a papok hajdan valami szent növényt tenyésztettek.

Lássuk már most e hagyományokhoz a legújabb kutatók felfedezéseit. A Col. Howard Wyse, s Perring asatásai után bizonyos, hogy a piramisban semmi forrás, s ez a Nilussal semmi összeköttetésben nem volt s nem is lehetett. Ellenben a kőszekrényt odafent a királyi szobában üresen találták, s hogy ebbe soha hullt téve nem volt, bizonyítja az, miszerint rajta egyetlen hieroglif sem látható, holott e nélkül nincs Egyiptomtan egyetlen sarkophag, melyre a bent nyugvónak jellemzése rá ne volna írva.

Sőt még tovább. Azon szoba, melyben e kőláda elhelyezve van, a gulának éppen középpontjába esik, úgy hogy körülré a tömör mész-kövek-kőből épült galathea sehol sem volt vékonyabb 174 lábánál! s e felső terembe csak és délfelől két, aránylag rendkívül vékony, alig 4 hüvelyk vastag szellőztető-cső (N—M) furódik át ez óriás falakon, és mind a felső rész a hozzá vezető felső folyosóval együtt oly ügyesen van elrejtve az alsó folyosótól, hogy a ki ezen befelé hatolt, sejtelve sem lehetett arról, miszerint, ha a feje felett levő kőköcskák egyike kiesne, az így megnyíló s felfelé futó folyosón hová lehetne jutni.

Végül maga ez egész gula oly matematikailag pontossággal van építve, hogy most annyi ezred egek után is több mélyen homok alá rejtett részeit, pl. a szegletköveket, C. Piazzii urnak 1865-ben még Angliában tett elméleti számítás után sikerült csakugyan a 8 láb vastag homokréteg alatt itt feltálni, s például csak azt említjük fel, hogy maga a főbejárás, mely a sírszobába vezet, a látható 29° 59' 59" percznyi szögöt alkot, vagyis oly pontossággal adja azon szélességi fokot, mely alatt e nagy piramis fekszik (30°), a minővel csak a gyakorlatban ily cél elérhető.

Az egész tehát egy matematikailag műmélék, — egy mond Sir John Taylor, s utána C. Piazzii Smith, edinburghi kir. csillagász, ki legközelebb több mint fél évig tanulmányozta a helyszínen e csoda-alkotmányt; — ezt látszik mutatni minden jel, — a melyek után az a következtetést kell kimondani, hogy e gula nem temetkezési hely, hanem egy ősi mérték-rendszer fenntartására volt számítva, — azon ősi, de tökéletes mérték-rendszernek, melynek csak rom-maradványait találhatjuk most fel a keletől nyugatra vándorolt népeknek.

Igy pl. C. Piazzii megmérve a király-szobában levő nagy szekrény tartalmát, azt 70,982 angol köbhüvelyknek találta. Angliában pedig létezik egy régi búzamérték, az u. n. „quarter“, mely egy „negyedrészest“ jelent, de a melynek tehát mint ilyenek egy időben kétségkívül létezett egészen senki nem ismeri. Összeszámítva a 17,765 ang. köbhüvelykes quarterekből négyet, az 70,982 angol köbhüvelyket tesz, tehát csak 1. köbhüvelykkel többlet, mint a gulabeli nagy láda, — ki ne ismerné fel tehát ebben a quarterek rég kérészt „egészét“?

E szerint tehát ama kőláda lett volna a tér — annak hossza a hossz, — annak, vízzel megtöltve, súlya a súlymérték-rendszer alapja, — és pedig oly mérték-rendszer, melynek alap egysége a föld forgási tengelyének 1/10,000,000-odrésze volt.

Hova lett e mérték-rendszer, mely pedig talán az akkori népeknek messze elterjedt volt — ki tudná megmondani; bármily nagyszerű volt, eltemette ezt is az idő, mint a népet, mely nagyszerűségében méltó volt ehhez, s melyből csak töredék romok vannak elűtünk.

A szellem kihalt, a váz megmaradt, — de még ez is méltán vonz magához, hogy bámuljuk a múlt nagyságát a gulák lábainál.

D. L.

A magyar hírlapirodalom 1870-ben.

I. Politikai napilapok.

Pesti Napló. Főszerkesztő b. Kemény Zsigmond; felelős szerk. Urváry Lajos, kiadó-tulajdonos az „Athenaeum“ irodalmi és nyomdai részvény-

*) Az egyes szakokban a lapok keletkezési idejék szerint vannak sorozva.

társulat. XXI. évfolyam. A reggeli és esti kiadás ára egész évre 22 ft. — (Keletkezett 1850. márcz. 9-én.)

Alföld. (Arad.) Szerk. a kiadó felelőssége alatt. Laptulajd. és kiadó Bertelheim Vilmos. X. évfolyam. Ára helyben 12, postán 14 ft. (Keletkezett 1861. júl. 1-én.)

A Hon. Kiadó-tulajd. és szerk. Jókai Mór. VIII. évfolyam. A reggeli és esti kiadás ára 22 ft. (Keletkezett 1863. jan. 1-én.)

Budapesti Közlöny. Hivatalos lap. Szerk. Salamon Ferencz. IV. évfolyam. Ára 18 ft. helyben, 20 ft. postán küldve. (Keletkezett 1867. febr. 20-án.)

Magyar Újság. Főszerkesztő Simonyi Ernő, felelős szerk. Kubinyi Lajos, kiadó-tulajd. Csanády Sándor. IV. évfolyam. Ára 20 ft. (Keletkezett 1867. apr. 1-én.)

Esti Lap. Szerk. Pálffy Albert. IV. évfolyam. Ára 10 ft. (Keletkezett 1867. júl. 1-én.)

Magyar Állam. Ideigl. fel. szerk. b. Jósika Kálmán, lapigazgatók és tulajdonosok Török János és Lonkay Antal. III. évfolyam. Ára 18 ft. (Keletkezett 1868. decz. 13-án.)

Ellenőr. Szerk. és tulajd. Csornáthy Lajos. II. évfolyam. Ára 16 ft. (Keletkezett 1869. márcz. 1-én.)

Szabad Egyház. Szerk. Prileszky Tádé, Hatala Péter, tulajd. a lap kiadó társulata. II. évfolyam. Ára 20 ft. (Keletk. 1869. júl. 15-én.)

Reform. Szerk. Rákosi Jenő, tulajd. Ráth Mór. I. évfolyam. Ára 18 ft. (Keletkezett 1869. decz. 14-én.)

Összesen = 10.

II. Politikai hetilapok.

Politikai Újdonságok. Szerkesztő Nagy Miklós, kiadó-tulajdonos Heckenast Gusztáv. XVI. évfolyam. Ára egész évre 5 ft. (Keletkezett 1855. jan. 10-én.)

Kolozsvári Közlöny. (Kolozsvár.) Szerk. és tulajd. Sándor József. XV. évfolyam. Megjelenik hetenként 3-szor. Ára 10 ft. (Keletkezett 1856. apr. elején.)

Győri Közlöny. (Győr.) Szerk. és kiadó Mersich József. XIV. évfolyam. Megjelenik hetenként 2-szer. Ára 8 ft. (Keletkezett 1857. okt. 4-én.)

Szegedi Híradó. (Szeged.) Szerk. Nagy Sándor, kiadja Burger Zsigmond. XII. évfolyam. Megjelenik hetenként 2-szer. Ára 8 ft. (Keletkezett 1859. máj. 1-jén.)

Bihar. (Nagy-Vár.) Szerk. Juhász Gyula, tulajd. Hollós Lajos. VI. évfolyam. Megjelenik hetenként 2-szer. Ára 10 ft. (Keletkezett 1862. okt. 2-án, 1864—66 években szünetelt, újra megindult 1867. júl. 4-én.)

Eger. (Eger.) Szerk. és kiadó Vida József. VIII. évfolyam. Ára 5 ft. (Keletkezett 1863. júl. 2-án.)

Máramaros. (Máramaros-Sziget.) Szerk. Szilágyi István, főmunkatárs Várady Gábor. VI. évfolyam. Ára 6 ft. (Keletkezett 1865. apr. 5-én.)

Magyar Néplap. Szerk. Pásztor Zsigmond, kiadja Vodianer F. V. évfolyam. Megjelenik a „Mulattató“ című társallpallal hetenként egyszer. Ára 4 ft. (Keletkezett 1866-ban.)

Somogy. (Nagy-Kanizsa.) Szerk. és tulajd. Roboz István. V. évfolyam. Ára 5 ft. (Keletkezett 1866. márcz. 6-án.)

Pesti Hetilap. Szerk. Csukási József, kiadja a Deutsch-féle könyvnyomda és kiadó részvénnytársaság. IV. évfolyam. Ára 4 ft. (Keletkezett 1866. decz. 16-án mint „Pesti Hírlap.“)

Pécsi Lapok. (Pécs.) Tulajd. Bánffy Simon, felelős kiadó ifj. Madarász Endre. IV. évfolyam. Megjelenik hetenként 2-szer. Ára 7 ft. (Keletkezett 1867. márcz. 31-én.)

Magyar Polgár. (Kolozsvár.) Szerk. és tulajd. K. Papp Miklós. IV. évfolyam. Megjelenik hetenként 3-szor. Ára 12 ft. (Keletkezett 1867. ápril elején.)

Heti Posta. Szerk. Szokoly Viktor, kiadó tulajd. az Athenaeum IV. évfolyam. Ára 4 ft. (Keletkezett 1867. apr. 4-én.)

Igazmondó. Szerk. és tulajd. Jókai Mór. IV. évfolyam. Ára 4 ft. (Keletkezett 1867. júl. 1-jén.)

Alföldi Hírlap. (Debreczen.) Szerk. és kiadja Tolegdi László. Megjelenik hetenként 3-szor. Új folyam. IV. évf. Ára helyben 8 ft. vidékre 9 ft. (Keletkezett 1867. július 1-én; a régi folyam 1848—49-ben jelent meg.)

Ung. (Ungvár.) Szerk. és tulajd. Bánóczy Ferencz. IV. évfolyam. Ára 6 ft. (Keletkezett 1867. okt. 10-én.)

A Nép Zászlója. Szerk. Áldor Imre, kiadja Heckenast Gusztáv. III. évf. Ára 4 ft. (Keletkezett 1868. jan.)

Nép Szava. Szerk. Mészáros Károlyné szül. Hevesy Antonia, főmunkatárs Szepesy Ferencz, tulajd. Mészáros Károly. III. évfolyam. Ára 4 ft. (Keletkezett 1868. jan. 4-én, febr. 9.—apr. 5-ig szünetelt, ekkor újra megindult az 1-ső számmal.)

Hirmondó. Szerk. és tulajd. Komócsy József. III. évfolyam. Megjelenik hetenként 2-szer. Ára 4 ft. (Keletkezett 1868 elején.)

Nagyvárad Lapok. (Nagy-Vár.) Szerk. Sipos Árpád, kiadó tulajd. Gyalokay Lajos. III. évfolyam. Megjelenik hetenként 2-szer. Ára helyben 8, postán 10 ft. (Keletkezett 1868. május 2-án.)

Székhely Hírlap. (Maros-Vásárhely.) Szerk. és tulajd. Szász Béla. II. évfolyam. Megjelenik hetenként 2-szer. Ára 4 ft. (Keletkezett 1869. jan. 3-án.)

Debreczen. (D. brezen.) Szerk. és tulajd. Oláh Károly. II. évfolyam. Megjelenik hetenként 5-szor. Ára 10 ft. (Keletkezett 1869. júl. 1-én.)

Lámpás. Szerk. és kiadja Szíai Károly. II. évfolyam. Ára 4 ft. (Keletkezett 1869. júl. 25-én.)

Békes. (Gyula.) Kiadó-tulajd. és szerk. Hajóssy Ottó. II. évf. Ára 4 ft. (Keletkezett 1869. okt. 2-dikán.)

Szabad Magyarország. Szerk. Bényei István. I. évfolyam. Ára 4 ft. (Keletkezett 1870. jan. 1-én.)

Községek Újsága. Politikai és vegyes tartalmu hetilap. Szerk. és tulajd. Kiss (Ilméri) István. I. évfolyam. (Keletkezett 1870. jan. 2-án.)

Szigeti Közlöny. (Máramaros-Sziget.) Politikai társadalmi és szépirodalmi hetilap. Szerk. Jakab Péter, főmunkatárs Marikovsky Gábor. I. évfolyam. Ára 6 ft. (Keletkezett 1870. jan.)

Népszó. (Eger.) Szerk. és tulajd. Luga László. Megjelenik minden 10-dik napon. I. évfolyam. Ára 2 ft. (Keletkezett 1870.)

Összesen = 27.

III. Vegyes tartalmu képes lapok.

Vasárnapi Újság. Szerk. Nagy Miklós, kiadó Heckenast Gusztáv. XVII. évfolyam. Ára 6 ft. A Politikai Újdonságokkal együtt 10 ft. (Keletkezett 1854. márcz. 5-én.)

Hazánk s a Külföld. Szerk. Szokoly Viktor, kiadja az „Athenaeum“ társaság. VI. évfolyam. Ára 6 ft. (Keletkezett 1865. jan. 1-én.)

Magyarország és a nagy világ. Szerk. Vértessy Arnold (távollettében ideigl. Vadnai Károly.) Kiadó a Deutsch-féle könyvny. társ. VI. évfolyam. Ára 8 ft. (Keletk. 1865. okt. 1-jén.)

A Nép. Szerk. b. Jósika Kálmán, kiadó Kertész József. I. évfolyam. Ára 4 ft. (Keletkezett 1870. jan. 2-án.)

Összesen = 4.

IV. Egyházi és iskolai lapok.

Katholikus Néplap. Szerk. Füssy Tamás, kiadja a Szent-István társulat. XXIII. évfolyam. Ára helyben 2 ft 62 kr. vidékre 3 ft 40 kr. (Keletkezett 1848. júl. elején.)

Religió. Szerk. Csekla Nándor. XXII. évfolyam. Megj. het. 2-szor. Ára vidékre 10 ft. 50 kr. helyben 9 ft. 80 kr. (Keletkezett 1849. jan. 23-án s a „Religió és Nevelés“-ből alakult át.)

Tamodai Lapok. Szerk. és kiadó Lonkay Antal. XV. évfolyam. Ára 4 ft. (Keletkezett 1856-ban.)

Protestans Egyházi és Iskolai Lap. Szerk. és kiadó dr. Ballagi Mór. XIII. évfolyam. Ára 8 ft. (Keletkezett 1858-ban.)

Israelita Közlöny. Tulajd. dr. Hirschler Ignác, szerk. és kiadó Deutsch Ignác; megjelenik hetenként egyszer magyar és német szöveggel. VII. évfolyam. Ára 6 ft. (Keletk. 1864-ben.)

Kalauz. (Pécs.) Szerk. és kiadó Szauter Antal. VI. évfolyam. Ára 5 ft. (Keletkezett 1864. okt. elején.)

Népevelők Lapja. Szerk. és tulajd. dr. Márki József. V. évfolyam. Ára 4 ft. (Keletkezett 1866-ban, 1868. jun.—decz. szünetelt.)

Egyházi és Iskolai Hetilap. (Károly Fehér.) Szerk. és kiadó Eltes Károly. IV. évfolyam. Ára 4 ft. (Keletk. 1867-ben.)

Íffuság Lapja. Szerk. Fekete József. VI. évf. Megjelen havonként 3-szor. Ára 4 ft. (Keletk. 1867. okt. 15-én.)

Néptanoda. A pécsi tanító-egylet közlönye. (Pécs.) Szerk. Salamon József. III. évfolyam. Megjelen minden hó 1-jén és 15-én; aug. és szept. hónapokban szünetel. Ára 2 ft. (Keletkezett 1867. okt. 1-jén.)

Néptanító Lapja. (Buda.) Szerk. Környei János; kiadó a vallás- és közoktatásügyi magyar kir. minisztérium. III. évfolyam. Ára 3 ft. (Keletkezett 1868. febr.)

Magyar-Zsidó. Szerk. és tulajd. a „Hitör“ egylet. III. évfolyam; magyar és német szöveggel. Ára 6 ft. (Keletk. 1868. nov. 10-én.)

Egyházmegyei Közlöny. (Eger.) Szerk. Debreczeni János. II. évfolyam. Megjelen havonként egyszer. Előf. Ára 2 ft. (Keletk. 1869. jan. 15-én.)

Remény. (Győr.) Szerk. Schemiz Károly. II. évfolyam. Megjelen minden hó végén. Ára 1 ft. 30 kr. (Keletkezett 1869-ben.)

Tanulók Közlönye. Szerk. Dolinai Gyula, kiadó Vodianer F. I. évfolyam. Ára 2 ft. (Keletkezett 1870. jan. 1-én.)

Összesen = 15.

V. Szépirodalmi s divatlapok.

Nefelets. Szerk. és kiadó tulajd. Friebeisz Ferencz, társtulajd. Bulovszky Gyula. XII. évf. Ára 12 ft. „Szépirodalmi Csarnok“ rendes (24 ives) folyamával 16 ft. (Keletk. 1859-ben.)

Családi Kör. Szerk. és kiadó Emilia. XI. évfolyam. Ára 12 ft. (Keletk. 1860. okt. 14-én.)

Pesti Hölgydivatlap. Kiadó tulajd. és szerk. Király János, főmunkatárs Komócsy József. XI. évfolyam. Megjelen havonként 2-szer. Ára 8 ft. (Keletk. 1860-ban.)

Fővárosi Lapok. Tulajd. Tóth Kálmán. Szerk. Vadnai Károly. Megj. het. 6-szor. VII. évfolyam. Ára 14 ft. (Keletk. 1864. jan. 1-jén.)

Képes Világ. Szerk. Vértessy Arnold; kiadja a Deutsch-féle nyomdai részvénnytársulat. V. évf. Ára 6 ft. (Keletk. 1866. apr. 10-én mint félhavi folyóirat.)

Magyar Bazár. Szerk. Szabó Richárd, kiadó az „Athenaeum“ V. évfolyam. Megj. hav. 2-szer. Ára 8 ft. (Keletk. 1866. jan. 1-jén.)

A Divat. Szerk. Csukási József, kiadja a Deutsch-féle nyomdai részvénnytársaság. V. évf. Ára 8 ft. (Keletk. 1866. jan. 1-jén.)

Új Világ. Szerk. és kiadó Benedek Aladár. II. évfolyam. Ára 10 ft. (Keletk. 1869. jan. 1-jén; júl. decz.-ben szün.; újra megind. 1870-ben.)

Összesen = 8.

VI. Humorisztikus-lapok.

Üstökös. Tulajd. és szerk. Jókai Mór. XIII. évfolyam. Ára 6 ft. (Keletk. 1858. aug. 21-én.)

Bolond Miska. Szerk. Tóth Kálmán, kiadja az „Athenaeum“ XI. évfolyam. Ára 6 ft. (Keletk. 1860. jun. 4-én.)

Ludas Margi. Főszerk. és tulajd. Mészáros Károly, szerk. Karakán Marci (Szepesy Ferencz). IV. évfolyam. Ára 6 ft. (Keletkezett 1867. apr. 7-én.)

Borsszem Jankó. Szerk. és tulajd. Csicseri Bors (dr. Agai Adolf). III. évfolyam. Ára 6 ft. (Keletkezett 1868. jan. 5-én.)

Darvas (Szeged.) Szerk. Lévy Ferencz. II. évfolyam. Megjelen havonként 3-szor. Ára 5 ft. (Keletkezett 1869. júl. 1-jén.)

Revisio. Szerk. Angyal Gyula, kiadó Sógör György. II. évfolyam. Megjelen minden hó 1-jén és 15-én. Ára 3 ft. (Keletk. 1869. szept. 1-jén.)

Körmös Ferkó. Szerk. és kiadó Bényei Gábor. I. évfolyam. Ára 6 ft. (Keletkezett 1870. jan. 1-jén.)

Papagáj. Szerk. Szőke Koselyű (Benedek Aladár.) Kiadó és tulajd. Noseda Gyula. I. évfolyam. Ára 6 ft. (Keletkezett 1870. jan. 2-án.)

Összesen = 8.

VII. Szaklapok.

Gazdasági Lapok. Szerk. Korizmic László vezérlete mellett Morócz István; kiadó az országos magyar gazdasági egyesület. XXII-ik évfolyam. Ára 10 ft. (Keletkezett 1849. jan. elején.)

Vadász és Versenylap. Szerk. Keve József kiadó tulajdonos az Athenaeum. XIV. évfolyam. Megjelen havonként 3-szor. Ára 6 ft. (Keletkezett 1857. jan. 15-én.)

Oroszi Hetilap. Szerk. Markusovszky Lajos. XIV. évfolyam. Ára helyben 9 ft., vidékre 10 ft. Melléklapjai a „Szemészet“ és „Közegészség és törvényszéki Orvostan.“ (Keletkezett 1857. jun. 4-én.)

Törvényszéki Csarnok. Szerk. és tulajd. Szokolay István. XII. évfolyam. Ára 8 ft. (Keletkezett 1859-ben.)

Gyógyászat. (Buda.) Szerk. és tulajd. dr. Poór Imre. X. évfolyam. Megjelen hetenk. 1-szer. „Allam orvos“ félhavi mellékklappal. Ára Pesten 8, vidékre 9 ft. (Keletkezett 1861. jan. 5-én.)

Zemészeti Lapok. Szerk. Ábrányi Kornél. X. évfolyam. Ára Pesten 10, vidékre 10 ft. 50 kr. (Keletkezett 1861-ben.)

Gyógyászati Hetilap. Szerk. és tulajd. Schedy Sándor. IX. évf. Ára 10 ft. (Keletkezett 1862-ben.)

Gyorsírási Lapok. Szerk. Szombathy Ignác; kiadó a buda-pesti Gabelberger gyorsírtársulat. VIII. évfoly. Megj. hav. 2-szer. Ára 4 ft. (Keletkezett 1863. jan. 10-én. „Gyorsírási“ czimvel.)

Nemzeti Férfi-divat Közlöny. Kiadó és tulajd. szerk. Hoffmann és Török. VII. évfolyam. Megj. hav. 1-szer. Ára 6 ft. (Keletkezett 1864-ben.)

Kertészgazda. Szerk. és tulajd. Girókuti P. Ferencz. VI. évf. Ára 6 ft. (Keletkezett 1865. januárban.)

Egészségi Tanácsadó. Szerk. és tulajd. dr. Pothe Zsigmond. V. évf. Megj. hav. 2-szer. Ára 4 ft. (Keletkezett 1864. jan. 1-jén. 1867—68-ban szünetelt, 1869. jan.-ban újra megindult.)

Jogtudományi Közlöny. Szerk. dr. Dárdai Sándor. Kiadja Heckenast G. V. évf. Megjelen a magyar kir. „Curiai határozatok“-kal együtt hetenk. 1-szer. Ára 6 ft. (Keletk. 1866. jan. 3-án.)

Hasonszenvi Lapok. Szerk. dr. Argenti Döme, kiadó a magyar hasonszenvi orv. egv. V. évf. Megj. hav. 1-szer. Ára 6 ft. (Keletk. 1866. jan. 15-én.)

Pósta Közlöny. Szerk. és kiadó Joanovich György. IV. Ára 6 ft. (Keletk. 1867. máj. 20-án.)

Rendelvények a magyar posta-hivatalok számára. Kibocsátja a kereskedelmi minisztérium. IV. évf. Ára 2 ft. (Keletk. 1867. máj. hóban.)

A Honvéd. Szerk. gr. Bethlen Olivér, kiadó Heckenast G. IV. évf. Ára 6 ft. (Keletk. 1867. aug. 5-én.)

Bányászati és Kohászati Lapok. (Buda.) Szerk. és kiadó tulajd. Péch Antal. III. évf. Megj. hav. 2-szer. Ára 6 ft. (Keletk. 1868. jan. 15-én.)

Magyar Fortuna. Tőzsde és sorsjegylap. Szerk. Fischer M. L. Megj. minden húzás után. Ára 2 ft. (Keletk. 1868. júl. 2-án.)

Természet. Szerk. és kiadó Berecz Antal. II. évf. Megj. hav. 2-szer. Ára 4 ft. (Keletk. 1868. okt. 1-jén.)

Természettudományi Közlöny. Szerk. Szily Kálmán, kiadó a m. k. természettudományi társulat. II. évf. Havonk. 1-szer. Ára nem tagok részére 5 frt, tagok tagdíj (5 frt) fejében kapják. (Keletk. 1869. januárban.)

Protestans Tudományos Szemle. Szerk. és tulajd. dr. Ballagi Mór. II. évf. Megj. havonként 2-szer, mint a Protest. Egyh. és isk. lap melléklete. (Keletk. 1869. jan. 3-án.)

Gazdászati Közlöny. Szerk. Wagner László, kiadó tulajd. Heckenast G. Havonk. 1-szer. Ára 6 frt. (Keletk. 1869. jan. 15-én.)

Egyházmegyei Közlöny. (Eger.) Szerk. Dehreczeni János, kiadja Zsenedovics József. II. évf. Megj. minden hó 15-én. Ára 2 frt. (Keletk. 1869. jan. 15-én.)

Havi Szemle. Egyházi Lapok (Nagy-Szombat). Szerk. Bodnár Zsigmond. II. évf. Ára 5 frt. (Keletk. 1869. jan. 31.)

Csanád. Egyházmegyei Közlöny. (Temesvár). Szerk. és tulajd. dr. Kun László. II. évf. Megj. hav. 1-szer. Ára 2 frt. (Keletk. 1869. márcz-ban.)

Magyar Protestans egyházi és iskolai Figyelmező. (Debrecen.) Szerk. és kiadja Révész Imre. I. évf. Megj. havi füzetekben. Ára 4 frt. (Keletk. 1870. jan.-ban.)

Alapnevelők és Szülők Lapja. (Debrecen.) Szerk. Szabó Endre, kiadja az alapnevelők országos egylete. I. évf. Megjelen havonk. 1-szer. Ára 2 frt. (Keletk. 1870. elején.)

Új Regelő. Szerk. K. Beniczky Irma. Kiadja Heckenast G. I. évf. Megjelen minden hó 15-én s 30-án. Ára 6 frt. (Keletk. 1870. jan.-ban.)

Össz. = 17.

1869-ben megszűnt lapok és folyóiratok.

Altiszt. Sz. Pongrácz Károly. A Katonai és honv. Lapok melléklapja. II. évf. (Keletkezett 1868. okt. 18-án, megsz. 1869. márcz. végén.)

Aradi Lapok. (Arad.) Politikai napilap. Szerk. Tabajdi Kár. II. évf. (Keletk. 1868. jan. 1-jén, megsz. 1869. jun. 29-án s beolvadt az „Alföld-be“.)

Arany Trombita. Politikai, ipar és gazdaság. hetilap. Tulajd. Táncsics Mihály. Szerk. Sassy Árpád. I. évf. (Keletk. 1869. jan. 2-án, megsz. decz. végén.)

Autonomia. Politikai napilap. Szerk. és kiadó Zoványi J. Mihály. I. évf. (Keletk. 1869. jan. 1., megszűnt jun. végén lett belőle „Szabad Egyház.“)

Békésmegyei Értesítő. (Gyula). Vegyes tartalmu hetilap. Szerk. és kiadó Greiner Antal. I-ső évf. (Keletk. 1869. jan. 3-án, megsz. szept. végén, lett belőle „Békés.“)

A Boldogság Hegye. Folyóirat keresztény családok számára. Szerk. Kovács József. I. évf. (Keletk. 1869. jan.-ban, megszűnt decz.-ben.)

Budapesti Szemle. Szerk. és kiadó Csengery Antal. XII. évf. (Keletk. 1868. aug.-ban, megsz. 1869. végén.)

Debreczeni Lapok. Heti közlöny. (Debrecen). Szerk. és tulajd. Szabó Antal. III. évf. (Keletk. 1867. jul. 1-jén, megsz. 1869. jun. 27-én, beolvadt a „Debrecen“-be.)

Denevér. (Ungvár). Humoristikuslap. Szerk. Nostradamus (Turner Ferencz). III. évf. (Keletk. 1867. nov., megszűnt 1869. jun. hó folytán.)

Egyházi Lapok. Katholikus tudományos és társadalmi havi folyóirat. Szerk. és kiadták dr. Hatala Péter és Bodnár Zsigmond. II. évf. (Keletk. 1867. május, megsz. 1869. elején.)

Ellenőr. (Rozsnyó.) Havi közlöny. Szerk. Gothard Endre. I. évf. (Keletk. 1869. jan. 28-án, megszűnt márcz.-ban a 3-dik számmal.)

Franczia leczkék levelekben. Szerk. és tulajd. Günther Antal. I. évf. Megj. hav. 2-szer. (Keletk. 1869. jan. 15-én, megsz. máj. hóban.)

Gazdasági Utasítások. Szerk. Lukácsy Sándor. II. évf. Megj. mint a „Néptanítók Lapja“-nak melléklete hav. 1-szer. (Keletk. 1868. febr.-ban, megsz. 1869. febr. 23-án.)

Győri történelmi és régészeti füzetek. (Győr). Kiadta és szerk. dr. Römer Flóris. IV. évf. (Keletk. 1861-ben, megsz. 1869. elején.)

Házánk. A balközép közlönye. Politikai, közgazdasági és társadalmi napilap. Szerk. P. Szathmáry Károly. II. évf. (Keletk. 1868. jan. 12-én, megsz. 1869. jun. 29-én.)

Honvédelmi Lapok. Szerk. gróf Pongrácz Károly. II. évf. Megj. hetenk. 1-szer. (Keletk. 1868. okt. 18-án, megsz. 1869. márcz. végén.)

Israelita Néplap. Szerk. és kiadta Roth F. I. évf. (Keletk. 1869. elején, megszűnt pár szám megjel. után.)

Kandi Klári. Hölgyelőzlap (Nagy-Kanizsa). Szerk. és tulajd. Bátorfi Lajos. II. évf. (Keletk. 1868. okt. 1-jén, megsz. 1869.-ben.)

Keszthelyi Hangok. (Nagy-Kanizsa.) Szerk. és tulajd. Bajcsai Mihály. I. évf. Megj. hav. 3-szor (Keletk. 1869. szept. 1-jén, megsz. az év végén.)

Királyi városok közül:

1. Kecskemét történetét, Hornyik János, már az V-ik kötetben adja. — *2. Budaórt:* Rupp János adta. — *3. Korponórt:* néhai Nisnyánszki latinul, az élő Libertini Kálmán magyarul írta meg; néhai Cseri József, a Tudományok Értekezőben, és a Győri Régészeti Füzetekben, 1860-ig adta ki. — *4. Kolozsvár történetét,* ezer forinttal jutalmazva, Jakab Elek írta meg. — *5. Szeged városa történetéről,* melyre két év előtt ezer forint díj vala kifizetve, a napokban adatott bírálat alá. — *6. Debreczen története* megírásához Szűcs István fogott. — *A fentebbiekben nem érintett megyei és városi monographiák körüli mozgalmaknak* utólagos pótlását az illetőktől kérjük. — *H. L.*

— (Tompai Mihály összegyűjtött költeményei-ből) Ráth Mór kiadásában megjelent a három első kötet, mely a lyrai költeményeket tartalmazza, Arany János összes költeményeinek alakjában. Magokról a költeményekről felesleges szólnunk; Tompa Mihály elsőrangú költőink, irodalmunk koszorúsai egyikének van elismerve. Csak a jelen kiadást akarjuk pár szóval bemutatva jelenteni. Ezt, teljességén kívül, a költő életjárja s a jegyzetek teszik igen becsessé. Az életjárja, Szász Károly tollából, 51 lapot foglal el. A jegyzetek, melyek az egyes költemények variánsain s az előbb kiadásokban megjelent, de az utóbbiakból a költő által kihagyott számos darab teljes szövegét kívül, igen érdekes irodalmi s életjárási adatokat tartalmaznak, az első kötetben 36, a másodikban 30, a harmadikban 16 lapra, s így e három első kötetben majdnem hétélfedlre terjednek. Mondanunk sem kell, mennyire emeli ez a kiadás a kiadás becsét, mely ezekkel azon kritikai kiadásokhoz sorakozik, melyek legjelesbiket nálunk Gyulai adta, Vörösmarty munkáiból. Ha még arra emlékeztetjük irodalmunk barátait s a költő tisztelőit, hogy e kiadás, melyben Tompa barátai (Arany, Gyulai, Lévy, Szász K.) szellemi emléket állítanak az elhunytaknak, egyszeresmind övére maradt hagyománya s a földi vagyont nem gyűjtött költőnek; — azt hisszük, elegendő mondotunk a nagybecsű műnek nem ajánlására, mire szükség nincs, hanem minél szélesebb körben való terjesztésére.

— (Az erdélyi reformátusok egyházi fűtanácsa) közlelőbből egy nagyérdmü röpiratot bocsátott közre, Czelder Márton működéséről Romániában, 1861—69. Czelder missionáriusi működése méltán országos figyelmet ébresztett, mert nemzetiségi s vallási szempontból egyaránt fontos az Erdélyből Oláh- és Moldvaországba kivándorolt honfiktársaink állapota, melyet e missio nagy tevékenységgel karolt föl. A mily buzgón és dicseretesen működött Czelder Romániában

— (A szabadelvűek) Szász Béla szatirája, melylyel a Kisfaludy-társaságban a deczemberi ülésen székert foglalt, s mely ott és a lapokban bizonyos oldalról élesen megismádatott, most külön is megjelent igen csinos kiadásban. Ára 20 kr. Mondanunk sem kell, hogy nem a szabadelvűség, hanem azon szabadelvűség ellen van intézve, mely bizony méltó az osztorozásra. S hogy itt ott elevebe is talált, mutatja azon indítványt, melyet a Kisfaludy-társaság egy tagja, a szabadelvűek közül, tett azon alkalomból, s mely ha elfogadtatott volna, ismét a censura egy nemét honosította volna meg, s e szegény szatirát talán az — Indexbe is juttatva volna!

— (A Nemzeti biztositó társaság) választmánya f. hó 10-én tartott ülésében Herman József aradi születésű hazánkfiát, s az intézet volt bécsi vezértitkárt végleges minőségben a fentebbi társulat igazgatójává megválasztá. — Miután az a igazgató jó forrásból nyert értesülésünk szerint, valamint beható szakismerete, egy ernyedetlen szorgalma által eddig is kiérdemlé a közönség bizalmát s elismerését, bizton várhatjuk, miszerint működését nem önéreke, hanem az intézet felvirágzása és a közjó elismerése fogják vezérelni.

— (A „Corvina“) könyvkiadó-társulat igazgatóját Vadnai K., nagy elfoglaltsága miatt, nem fogadta el; helyébe, igazgatóul, Szabó Rikárd választottat, ki irodalmi működése mellett pár év óta a „Haza“ biztositóbank tisztviselője.

— (A „Korvina“) könyvkiadó-társulat igazgatóját Vadnai K., nagy elfoglaltsága miatt, nem fogadta el; helyébe, igazgatóul, Szabó Rikárd választottat, ki irodalmi működése mellett pár év óta a „Haza“ biztositóbank tisztviselője.

— (A „Korvina“) könyvkiadó-társulat igazgatóját Vadnai K., nagy elfoglaltsága miatt, nem fogadta el; helyébe, igazgatóul, Szabó Rikárd választottat, ki irodalmi működése mellett pár év óta a „Haza“ biztositóbank tisztviselője.

— (A „Korvina“) könyvkiadó-társulat igazgatóját Vadnai K., nagy elfoglaltsága miatt, nem fogadta el; helyébe, igazgatóul, Szabó Rikárd választottat, ki irodalmi működése mellett pár év óta a „Haza“ biztositóbank tisztviselője.

— (A „Korvina“) könyvkiadó-társulat igazgatóját Vadnai K., nagy elfoglaltsága miatt, nem fogadta el; helyébe, igazgatóul, Szabó Rikárd választottat, ki irodalmi működése mellett pár év óta a „Haza“ biztositóbank tisztviselője.

— (A „Korvina“) könyvkiadó-társulat igazgatóját Vadnai K., nagy elfoglaltsága miatt, nem fogadta el; helyébe, igazgatóul, Szabó Rikárd választottat, ki irodalmi működése mellett pár év óta a „Haza“ biztositóbank tisztviselője.

— (A „Korvina“) könyvkiadó-társulat igazgatóját Vadnai K., nagy elfoglaltsága miatt, nem fogadta el; helyébe, igazgatóul, Szabó Rikárd választottat, ki irodalmi működése mellett pár év óta a „Haza“ biztositóbank tisztviselője.

— (A „Korvina“) könyvkiadó-társulat igazgatóját Vadnai K., nagy elfoglaltsága miatt, nem fogadta el; helyébe, igazgatóul, Szabó Rikárd választottat, ki irodalmi működése mellett pár év óta a „Haza“ biztositóbank tisztviselője.

— (A „Korvina“) könyvkiadó-társulat igazgatóját Vadnai K., nagy elfoglaltsága miatt, nem fogadta el; helyébe, igazgatóul, Szabó Rikárd választottat, ki irodalmi működése mellett pár év óta a „Haza“ biztositóbank tisztviselője.

— (A „Korvina“) könyvkiadó-társulat igazgatóját Vadnai K., nagy elfoglaltsága miatt, nem fogadta el; helyébe, igazgatóul, Szabó Rikárd választottat, ki irodalmi működése mellett pár év óta a „Haza“ biztositóbank tisztviselője.

— (A „Korvina“) könyvkiadó-társulat igazgatóját Vadnai K., nagy elfoglaltsága miatt, nem fogadta el; helyébe, igazgatóul, Szabó Rikárd választottat, ki irodalmi működése mellett pár év óta a „Haza“ biztositóbank tisztviselője.

letkezett és megszűnt 1869. január 1-jén az 1-ső füzetével.)

Politikai Népujság. Szerk. és tulajd. Kiss (Ilméri) István. II. évf. (Keletk. 1868-ban, megsz. 1869. végén, lett belőle „Közsegek Ujsága.“)

Sárospataki Füzetek. (Sárospatak.) Szerk. Bihari Imre. XIII. évf. (Keletk. 1857-ben, megsz. 1869. jun.-ban.)

Szabad Sajtó. Politikai és közgazdasági napilap. Szerk. Tótvölgyi Titusz. (Keletk. 1869. jan. 1-jén, megszűnt jan. 6-án.)

Szatmári Közlöny. (Szatmár.) Vegyes tartalmu hetilap. Szerk. és kiadó Kovács Márton. III. évf. (Keletk. 1867. febr. 2-án, megsz. 1869. júniusban.)

Szécsenkúti Közlöny. Politikai napilap. Lapvezér Klapka György. Szerk. Urváry Lajos. II. évf. (Keletk. 1868. jan. 1-jén, megsz. 1869. nov. végén.)

Szinházi Lapok. Szerk. Báronyossy Sz. Gyula. I. évf. Megj. mindennap (Keletk. 1869. szept. 30-án, megsz. okt. 22-én a 22-ik számmal.)

Tanügyi Füzetek. Szerk. dr. Császár Károly és dr. Heinrich Gusztáv. II. évf. (Keletk. 1867. okt. megsz. 1869-ben.)

Tarka világ s Képes regelő. Szerk. Áldor Imre. I. évf. Megj. félhavasoként. (Keletk. 1869. jan. 15-én, megsz. az év végén.)

Ungvári Közlöny. (Ungvár.) Vegyes tartalmu hetilap. Tulajd. Weinberger Albert. Szerk. Jókshmann Jenő. III. évf. (Keletk. 1867. jun. 20-án, megsz. 1869. június végén.)

Vendéglő és Kávéház. Szerk. Szabadi Frank Ignác. I. évf. (Keletk. 1869. szept. hóban, megsz. néhány szám megjel. nése után.)

Veszprém vm. Közlöny. (Veszprém.) Vegyes tartalmu hetilap. Szerk. és kiadó Ramazdator Károly. I. évf. (Keletk. 1869. jan. 3-án csak néhány száma jelent meg.)

Zászló. Politikai köznevelési, mező- és ipargazdasági néplap. I. évf. (Keletk. 1869. jan. 10., megsz. márcz. ban.)

Mezsgűnt összesen = 42 hirlap és folyóirat.

A jelen év elején megjelenik összesen 141 hirlap és folyóirat, ebből a fővárosra esik 89, a vidékre 52. (1869 elején megjelent a fővárosban 87, a vidéken 47, összesen 134 időszaki lap.)

Közi Szinnyei József.

Egy veleg.

— (Krüzusztatistika.) Peabody Westminster marquis és Derby gróf hagyatékai illetke fejében egy millió font sterling, tehát tíz millió forint folyt be az angol állampénztárra. Derby grófnak 190,000 font sterling évi jövedelme volt, vagyis naponként 3500 tallér, óránként pedig 146 tallér, az alvó óráit is beszámítva.

© (Francziaország népessége) érdekes mozgalmakat mutat az utóbbi időben. Ugyanis 1861 —65-ig a házasságok számaránya mindig nőtt, s ezzel a házasságok termékenysége is növekedett, a nélkül, hogy ezzel együtt a faj is koresodott volna; mert míg 1824-ben 276 hadköteles ifjú közül, 1866-ban már 203 közül telt ki 100 besorozható, a házasságok életkora hátrált 27 évről 31-re.

— (A szabadelvűek) Szász Béla szatirája, melylyel a Kisfaludy-társaságban a deczemberi ülésen székert foglalt, s mely ott és a lapokban bizonyos oldalról élesen megismádatott, most külön is megjelent igen csinos kiadásban. Ára 20 kr. Mondanunk sem kell, hogy nem a szabadelvűség, hanem azon szabadelvűség ellen van intézve, mely bizony méltó az osztorozásra. S hogy itt ott elevebe is talált, mutatja azon indítványt, melyet a Kisfaludy-társaság egy tagja, a szabadelvűek közül, tett azon alkalomból, s mely ha elfogadtatott volna, ismét a censura egy nemét honosította volna meg, s e szegény szatirát talán az — Indexbe is juttatva volna!

— (A Nemzeti biztositó társaság) választmánya f. hó 10-én tartott ülésében Herman József aradi születésű hazánkfiát, s az intézet volt bécsi vezértitkárt végleges minőségben a fentebbi társulat igazgatójává megválasztá. — Miután az a igazgató jó forrásból nyert értesülésünk szerint, valamint beható szakismerete, egy ernyedetlen szorgalma által eddig is kiérdemlé a közönség bizalmát s elismerését, bizton várhatjuk, miszerint működését nem önéreke, hanem az intézet felvirágzása és a közjó elismerése fogják vezérelni.

— (A „Corvina“) könyvkiadó-társulat igazgatóját Vadnai K., nagy elfoglaltsága miatt, nem fogadta el; helyébe, igazgatóul, Szabó Rikárd választottat, ki irodalmi működése mellett pár év óta a „Haza“ biztositóbank tisztviselője.

— (A „Corvina“) könyvkiadó-társulat igazgatóját Vadnai K., nagy elfoglaltsága miatt, nem fogadta el; helyébe, igazgatóul, Szabó Rikárd választottat, ki irodalmi működése mellett pár év óta a „Haza“ biztositóbank tisztviselője.

— (A „Corvina“) könyvkiadó-társulat igazgatóját Vadnai K., nagy elfoglaltsága miatt, nem fogadta el; helyébe, igazgatóul, Szabó Rikárd választottat, ki irodalmi működése mellett pár év óta a „Haza“ biztositóbank tisztviselője.

— (A „Corvina“) könyvkiadó-társulat igazgatóját Vadnai K., nagy elfoglaltsága miatt, nem fogadta el; helyébe, igazgatóul, Szabó Rikárd választottat, ki irodalmi működése mellett pár év óta a „Haza“ biztositóbank tisztviselője.

— (A „Corvina“) könyvkiadó-társulat igazgatóját Vadnai K., nagy elfoglaltsága miatt, nem fogadta el; helyébe, igazgatóul, Szabó Rikárd választottat, ki irodalmi működése mellett pár év óta a „Haza“ biztositóbank tisztviselője.

— (A „Corvina“) könyvkiadó-társulat igazgatóját Vadnai K., nagy elfoglaltsága miatt, nem fogadta el; helyébe, igazgatóul, Szabó Rikárd választottat, ki irodalmi működése mellett pár év óta a „Haza“ biztositóbank tisztviselője.

Melléklet a Vasárnapi Ujság 3-ik számához 1870. jan. 16.

TÁRHÁZ.

Irodalom és művészet.

— (Monographiák.) Magyarország egyes vármegyéi s városai monographiája körül következő mozgalmakról van tudomásunk:

1. A székelyföldről b. Orbán Balázs, Udvarhely, Csik, Háromszék leírását már kiadta; Maros-zséké ugyancsak tőle, valamint külön, Benkő Károlytól, sajtó alatt van. — *2. Békésmegyei rajzból* Háan Lajos az I. kötetet most adta ki. — *3. A Jász-Kun kerületekről* Gyárfás István művének I. kötete sajtó alatt van. Békésmegye Háan, a Jász-Kun községek Gyárfás művéből 200—200 példányt rendelt meg. — *4. Ungmegye monographiájára* a megye pártfogása alatt ketten is hirdettek előzetést; Horvát János megyei levéltárnok, és dorogi Mészáros Károly. — *5. Arva-megye monographiájára*, néhai Szontag Danieltől, a magyar akadémia levéltárába tétetett le. — *6. Bars-megyei tizedes leírásával:* Botka Tivadar. — *7. Beregvidék:* Lehoczky Tivadar. — *8. Mosonvidék:* Szathmári Remig. — *9. Sopron- és Vasváral:* Nagy Imre. — *11. Veszprémről:* Véghegyi Dezső foglalkozik. — *12. Györmegyei Ráth Károly* halálával árva maradt leírása reméljük, pártfogó és folytatásra talál. — *13. Hontmegye történetét* Hóke Lajos, azon vármegyei levéltárnok tette le. Ifjabb Kubinyi Ferencz ugyancsak Hontmegye Árpád s Anjou-kori történetéhez gyűjti az okmányokat. — *14. Székes-Fehérvármegye:* Schenk Istvántól; *Vagy* előadásai Pesten; Petzval gépészeti kézikönyvének bírálat, s végül sok érdekes aprók közlemény.

— (A „Természettudományi Közlöny“) ez évi első füzetét következő tartalommal jelent meg: „Nézetek és kitérások“ *Dietz* Henrik a magyar mezőgazdaságról szóló könyvéből a z fejezet, melyben hazánk nemzetgazdasági jövőjéről mond el figyelemre méltó nézeteket; „A talaj és az éghajlat befolyása az ember művelődésére“ *Balogh* Kálmántól; „A külföldi vegykezéskor állomások“ *Schenk* Istvántól; *Vagy* előadásai Pesten; Petzval gépészeti kézikönyvének bírálat, s végül sok érdekes aprók közlemény.

— (A nemzeti színházi zsebkönyv 1870. évre) Csepregi Lajos titkár által szerkesztve, megjelent. Hatvan két lapra terjedő, kemény borítékú füzet, ára 50 kr., s tiszta jövedelme a színházi nyugdíjintézetet illeti. A színház nagyobb statisztikai adatai 1868. decz. 16-kától 1869. deczember 16-ikáig vannak benne. A előadó személyzet névsorából lártjuk, hogy a drámanál van 17 férfi s 14 nő, az operánál van 9 férfi s 8 nő. Van még két közös, drámanál és operában egyaránt működő férfi. A kardalnokok száma 21, a kardalnoknőké 27, a zenekari tagoké 58, táncszemélyzeté 27, a némaszemélyeké 5, disztiményi személyzeté 8, a gépészeké 12, stb. Nyugdíjazott tag van 25, köztük hatan (Jókainé, id. Lendvaine, Bóna, Hubenai Jánosné, K—né-Komlóssy Ida, László) 840 ft-tal. Segélyezett özvegy kettő: Egressy és Fánosy özvegyei. A szini képezedben 45 növendék tanult, 19 drámai s 26 operai. — A színház bevett az évben 272,911 ft 40 krt, s kiadott 272,779 ft 94 krt, s így a készpénz-maradvány 131 ft 46 kr. Az intézet fizetetlen tőketartozása 69,941 ft 44 kr, követelése 1712 ft. A Radnótfi segélypénztára mult évben 4728 ft 13 krral növekedett, s segélyeztek belőle 12 özvegyet s árva, 620 ft-tal. Új eredeti színművet három adtak elő („A miniszterelnök bálja“, „Fráter György“ és „Kedv és hivatás“-t), fordított új színművet 12-től, új dalművet kettőt („A boldogság első napja“ és „A kegyencnő“); új betanulással előadtak hat művet: kettőt Shakespeare-től. Vendégszerelpek (az olaszokkal együtt) 20-an. Jótékony előadás volt öt, mely különböző célokra 4229 ft 37 krt juttatott.

— (A szabadelvűek) Szász Béla szatirája, melylyel a Kisfaludy-társaságban a deczemberi ülésen székert foglalt, s mely ott és a lapokban bizonyos oldalról élesen megismádatott, most külön is megjelent igen csinos kiadásban. Ára 20 kr. Mondanunk sem kell, hogy nem a szabadelvűség, hanem azon szabadelvűség ellen van intézve, mely bizony méltó az osztorozásra. S hogy itt ott elevebe is talált, mutatja azon indítványt, melyet a Kisfaludy-társaság egy tagja, a szabadelvűek közül, tett azon alkalomból, s mely ha elfogadtatott volna, ismét a censura egy nemét honosította volna meg, s e szegény szatirát talán az — Indexbe is juttatva volna!

— (A Nemzeti biztositó társaság) választmánya f. hó 10-én tartott ülésében Herman József aradi születésű hazánkfiát, s az intézet volt bécsi vezértitkárt végleges minőségben a fentebbi társulat igazgatójává megválasztá. — Miután az a igazgató jó forrásból nyert értesülésünk szerint, valamint beható szakismerete, egy ernyedetlen szorgalma által eddig is kiérdemlé a közönség bizalmát s elismerését, bizton várhatjuk, miszerint működését nem önéreke, hanem az intézet felvirágzása és a közjó elismerése fogják vezérelni.

— (A „Corvina“) könyvkiadó-társulat igazgatóját Vadnai K., nagy elfoglaltsága miatt, nem fogadta el; helyébe, igazgatóul, Szabó Rikárd választottat, ki irodalmi működése mellett pár év óta a „Haza“ biztositóbank tisztviselője.

— (A „Corvina“) könyvkiadó-társulat igazgatóját Vadnai K., nagy elfoglaltsága miatt, nem fogadta el; helyébe, igazgatóul, Szabó Rikárd választottat, ki irodalmi működése mellett pár év óta a „Haza“ biztositóbank tisztviselője.

— (A „Corvina“) könyvkiadó-társulat igazgatóját Vadnai K., nagy elfoglaltsága miatt, nem fogadta el; helyébe, igazgatóul, Szabó Rikárd választottat, ki irodalmi működése mellett pár év óta a „Haza“ biztositóbank tisztviselője.

— (A „Corvina“) könyvkiadó-társulat igazgatóját Vadnai K., nagy elfoglaltsága miatt, nem fogadta el; helyébe, igazgatóul, Szabó Rikárd választottat, ki irodalmi működése mellett pár év óta a „Haza“ biztositóbank tisztviselője.

— (A „Corvina“) könyvkiadó-társulat igazgatóját Vadnai K., nagy elfoglaltsága miatt, nem fogadta el; helyébe, igazgatóul, Szabó Rikárd választottat, ki irodalmi működése mellett pár év óta a „Haza“ biztositóbank tisztviselője.

— (A „Corvina“) könyvkiadó-társulat igazgatóját Vadnai K., nagy elfoglaltsága miatt, nem fogadta el; helyébe, igazgatóul, Szabó Rikárd választottat, ki irodalmi működése mellett pár év óta a „Haza“ biztositóbank tisztviselője.

— (A „Corvina“) könyvkiadó-társulat igazgatóját Vadnai K., nagy elfoglaltsága miatt, nem fogadta el; helyébe, igazgatóul, Szabó Rikárd választottat, ki irodalmi működése mellett pár év óta a „Haza“ biztositóbank tisztviselője.

lője volt. A „Corvina” első igazgatója, Ormódi előbb szintén egy biztosító-társulat hivatalnokaként volt.

— (A pesti önkéntes tűzoltó-egylet) vasárnap megkezdte működését, s ezúttal a színházban is rendesen öröködni fog. Ugyancsak a tűzoltó-egylet a városi összes tűzoltó raktárakat átvette.

Egyház és iskola.

** (A hadtudományi tanfolyam) hétfőn nyílt meg az egyetemén. Eddig 76 hallgatója van. Az első előadásokat Tóth Ágoston (a hadtanból) és Kiss Ferenc (a hadi földrajzból) tartották.

** (Örmény püspökség.) A Szamosújvárt felállítandó örmény püspökség czímje melletti pártfogására talán a külföldön élő örmények között. Egy bukaresti tudósítás szerint, Moldova és Oláhországban az ott nagyszámú örmény lakosok gyűjtést indítottak maguk közt az Erdélyben felállítandó örmény püspökség javára, melyhez ők a Dunaféjedelemségekben levő hitközségeiket akarják csatolni. A gyűjtés eredménye máris több ezer aranyra megy.

Balesetek, elemi csapások.

** (Tisza-Ujlakon) az árvíz oly nagymérvű alakot öltött, melyre a legöregebb emberek sem emlékeznek. A városból csak a piaz és két magasabb fekvő utca maradt szabadon, a város többi része víz alatt volt. Negyven ház összeomlott, mint egy husz beomlásához közel áll. — Emberélet nem esett áldozatul, bár az árvíz éjjel lepte meg a lakosságot és több helyütt a házból menekülést annak rögtön bontása követte.

** (Tisza-Ujlakról) felszólal Doby Antal ottani polgár, hogy miután a decemberi árvíz nemcsak házat, de 1438 kötetből álló magyar könyvtárat is romba döntött: egyesek és egyetemen szíveskedjenek könyvek és pénz-küldés által segíteni a könyvtár kiegészítését, miután ez a közönség volt, s a módosabbak csekély díjért, a szegények pedig ingyen nyertek belőle olvasmányt.

— (A Zákány-zágrádi vasúton) a hó 6-án már megtörtént az első „baleset” egy vágány lecsúszása folytán. E miatt a vonatok csak Zákány és Lepavina közt közlekedhettek.

Mi újság?

** (A képviselőház) az újból jan. 14-én tartotta első ülését. A főrendi ház január 20-án tartott ülést.

** (Népszámlálás.) Pest belvárosának lakosságát 25,000 főre teszik. — Budavár lakossága 5245 főre megy. A népszámlálási ívek legelsőjén Mária Valéria főhercegnő neve olvasható.

** (Honvédsétek.) A farsang első napját a honvédek „István” főhercegnél barátságos ismerkedési estélyre nyitották meg, jelen voltak a kerületi parancsnok Pongrácz ezredes, Tersánszky, Horváth, Tóth ezredesek, Ghiczaleczek s mintegy 60 tiszt, kik között mint igen szívesen látott vendégek, Henneberg és Küköves horvát lovasszázadosok. Mintegy jelen volt tudósít, a társalkodás lássá nehezen indult meg a különféle elemek közt, de csakhamar barátságossá vált. Több honvéd tiszt polgári öltözetben jelent meg. Helyesen! a honvédek ide haza polgárnak kell lenniük maradnia.

** (Jótékony adomány.) Ö Felső, Lozorno pozsonymegyei község tűzkárosult lakosai részére 1500 forint adományozott magánpénztárából.

** (Rudolf koronaherceg) mellé hír szerint egy magyar tanárt foglalkoztatni, s e helyre dr. Wenczel Gusztáv egyetemi tanár van kinevezve.

** (Strossmayer püspök) ellen gyilkossági merénylet kíséretetett meg Romában. Csütörtök este, két ismeretlen egyén megtámadta az utcán, azonban többen odasietvén, sikerült a püspököt megmenteni. A két gyilkos megözöklött.

** (Jókai Mór) a turini nyelvészeti kör tisz-

teletbeli tagjait választotta s most megküldte neki a választási oklevelet.

** (Bonaparte Péter herceg) — párisi tudósítások szerint — gyilkosságot követett el. Az ügy részleteiről ezeket írják: A herceg levelet intézett Rocheforthoz, a „Marsillais” szerkesztőjéhez, melyben azemere vetette, hogy őt bérenczeinek egyike tollával megsejtette. Jan. 10-én Noir és Fonville, mint az érintett cikk írójának tanúi, a herceghez mentek. A herceg kérdése, hogy Rocheforttól küldött bérencze-e? Noir a hercegnek arcuzalással felelt, Fonville pedig revolvert vett elő öltönye alól. A herceg gyorsan pisztolyt után nyúlt, Noir-ra lőtt, s ez a lépés alján sebe következtében összerogyott. Olivier rögtön elrendelte a herceg elfogatását és a császár helyben hagyta intézkedését. — Rochefort lapja ez esetről úgy tudósít, hogy a herceg üte arcuzal Noir s azután rálőtt. — Bonaparte Péter maga jelenté föl magát, mire fogházba kísértetett, s a legfőbb törvényszék vádló kamrája egybehívott, hogy a Bonaparte Péter ellen emelendő emberölési vád tárgyában intézkedjék. — Bonaparte Péter harmadik fia Bonaparte Lucziának, I. Napoleon testvérének, s unokatestvérének Bonaparte Lucziának birtoknoknak; most 55 éves. Nagybátyjával, III. Napoleon császárral, soha sem állott nagyon jó lábon; 1849-ben a hegyvári tagja volt, s az államcsíny után teljesen szakított nagybátyjával és a magánéletbe vonult. Megkapta ugyan a hercegi címet, de testvéreihez hasonlólag nem emeltetett császári herceggé, mint Napoleon herceg. Mint szenvedélyes vadász részt vett Corsikában, részt visszavonulva egy kis házban élt Auteuilben Páris mellett. A Tuileriákban csak ritkán és nem örömet fordult meg; egy polgári születésű leánnyal való házassága az udvari körtől őt teljesen elidegenítette. — A megölt hírlapíró (Noir) valódi neve Salomon, izraelita volt. Temetése jan. 12-én roppant néptömeg jelenlétében ment végbe, de forradalmi tüntetés nem történt.

** (Névváltoztatások.) Péter Gyula a budai kir. palota kapusa Halmi-ra változtatta nevét.

Nemzeti színház.

Péntek, jan. 7. „Honvár Katalin.” Szomorújáték 5 felv. Irta Gottschall R.; ford. Szigligeti.

Szombat, jan. 8. „Lohengrin.” Opera 3 felv. Szövegét és zenéjét szerz. Wagner R.

Vasárnap, jan. 9. „Aposztol.” Vigjáték 5 felv. Irta Rákosi Jenő.

Hétfő, jan. 10. „Tévedések játéka.” Vigj. 3 felv. Irta Shakespeare; ford. Arany László.

Kedd, jan. 11. „Afrikai nő.” Opera 5 felv. Zenéjét szerz. Meyerbeer. — (Töpreker Ilka k. a. utolsó föllepője.)

Szerda, jan. 12. A honvéd-rokkanat menháza javára: „Az üldözött honvéd.” Dráma 5 felv. Irta Szigligeti.

Csütörtök, jan. 13. „A fehér nő.” Opera 3 felv. Zenéjét szerz. Boildieu.

Szerkesztői mondanivaló.

— Kisújszállás. I. B. A kiadó-hivatalban történt a vétség; helyre van már hozva. További közreműködésére számítunk.

— Henczda. Sárréti. A „Halottak estéje,” egészben véve is, egyszerűen igaz s mégis költői hangulata által megélt; egyes versszakok közt is sikerültek vannak. A kijelölt versszak, bár kissé túl-erős, nem tartoztatna vissza annak közlésétől. De mégis, néhány részlet, mely gyakorlatlanok mutat, pl. az ily szók, „kínzóalmát,” az ily rimék „foszlottak — ábrándok,” azt tanácsoljuk, hogy tegyük felre a költeményt s várjunk szerzőjétől jobbakat.

— Sopron. H. Olyanok, minőket minden I. éves bölcsész ir. minden valódi költői tehetség nélkül.

— Kisújszállás. M. F. Nem olvasta ön Tompát: „Sik a pusztaság s halma, s erdejé” — hogy mégis a róna bérenczei és halmairól beszél? — Kisújszálláson aligha lát belőlök egyet is.

— Kolozsvár. J. E. Mindkét küldeményt megkaptuk s közléseket nem soká fogjuk halasztani. A kíváncsat teljesíteni fogjuk.

— Ungvár. B. F. A mennyi cserepéldánnyal rendelkezettünk, már mind le van foglalva, s így kíváncsatát nem teljesíthetjük.

— Dunaföldvár. H. L. Az érdekes adatokat köszönettel vettük, s egyik részét jelen, a többi közelebbi számainkban adjuk.

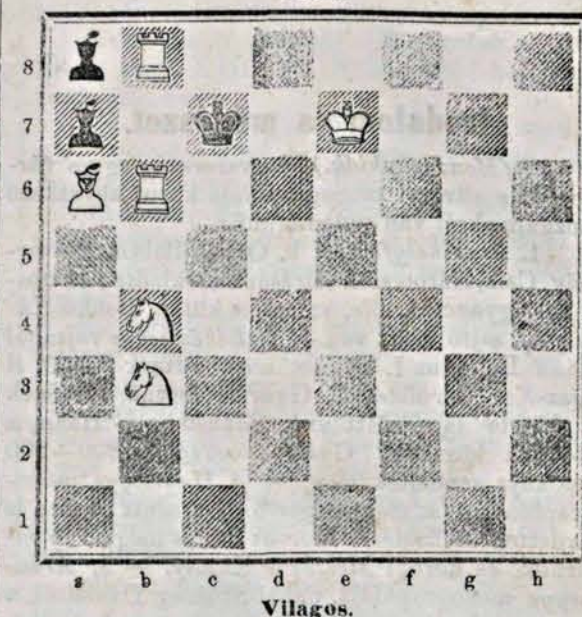
— Nagy-Szombat. Sz. G. Nem cselekszik a reklamátiókat lepecsételt levélben küldeni, mert így a kettős postabért fizetettnek érte.

SAKKJÁTEK.

529-ik sz. f. — Cook E. B.-től.

(Amerikai sakk-dió.)

Sötét.



Világos indul s a 2-dik lépésre mattot mond

Az 524-ik számú feladvány megfejtése.

(Drakon Rabytól, Olmützben.)

Világos. Sötét. Világos. a) Sötét.
1. Fc3—b4 1. c6—b5: (a) 1. ... 1. c6—c5
2. Vg2—a8 2. tetszés sz. 2. Fb5—c4† 2. Ke6—d6
3. Va8—g8† vagy Va2: v. 3. Vg2—g3 matt.
Be7—e7 matt v. H.

Helyesen fejtették meg: Veszprémben: Fülöp József. — Harasztiban: Gr. Festetics Benno. — Miskolcon: Czenthe József. — Jászskészen: Galambos István és László. — Homonnán: Farkas Bertalan. — A pesti sakk-kör.

Rövid értesítés. Homonnán. F. B. A feladványok megérkeztek, s a használatokat közölni fogjuk.

— (A pesti sakk-kör) vasárnap f. hó 16-kán délután 4 órakor helyiségében közgyűlést tart.

Előfizetési felhívás

A VASÁRNAPI UJSÁG

Politikai Ujdonságok

1870-dik évi folyamára.

(Ismeretterjesztő és politikai hetilap. — Számos eredeti képpel illusztrálva, s „Országgyűlési beszédár”-ral és más rendkívüli mellékletekkel bővítve.)

Előfizetési feltételek:

Postán küldve vagy Budapesten házhoz hordatva:

A két lap együtt:

Egész évre (január—december) ... 10 ft. — kr.
Félévre (január—június) ... 5 „ — „

Csupán Vasárnapi Ujság:

Egész évre (január—december) ... 6 ft. — kr.
Félévre (január—június) ... 3 „ — „

Csupán Politikai Ujdonságok:

Egész évre (január—december) ... 5 ft. — kr.
Félévre (január—június) ... 2 „ 50 „

A Vasárn. Ujság és Polit. Ujdonságok kiadó-hivatala.

(Pest, egyetem-utca 4-ik szám alatt.)

Melléklet: Marc Ferencz mag. és facsemete arjegyzéke, Pesten.

TARTALOM.

Ollivier Emil (arckép). — Ha meghalok ... Egy kisvárosi forradalom. — Tompa Mihálytól. — A gulák lábainál (három képpel). — A magyar hírlapirodalom 1870-ben.

— Egyveleg. — Tárház: Irodalom és művészet. — Közintézetek, egyetemek. — Egyház és iskola. — Balesetek, elemi csapások. — Mi újság? — Nemzeti színház. — Szerkesztői mondanivaló. — Sakkjáték. — Heti-naptár.

Felelős szerkesztő: Nagy Miklós. (L. magyar-utca 21. sz.)

HETI-NAPTÁR.													
Hónapi- és hetilap	Katholikus és protestans naplár		Görög-orosz naplár	Izraeliták naplára	N a p			H o l d					
					hossza	kél	nyug.	hossza	kél	nyug.			
Január				Január (ó)	Sebat R.	f.	p.	ó. p.	ó. p.	f.	p.	ó. p.	ó. p.
16 Vasár	B2 Jéz. sz. nev.	B 2 Győző	4 D 70 tanítv.	14 Jakab	296 11 7 44	4 37	101 41	3 36	6 35				
17 Hétfő	Remete Antal	Rem. Antal	5 Theophant	15 Örömmán	297 12 7 43	4 38	115 47	4 37	7 30				
18 Kedd	Péter rom. széké	Piroska	6 Epiphania	16 Jáfet	298 13 7 43	4 39	130 52	5 46	8 18				
19 Szerda	Márius	Márius	7 Ker. János	17	299 14 7 42	4 41	143 15	7 1	8 58				
20 Csüt.	Fabián és Sebest	Fáb., Orszéb.	8 György	18	300 15 7 41	4 41	157 33	8 16	9 33				
21 Pént.	Ágnes szüz	Ágnes	9 Polieuctus	19 Jászón	301 16 7 41	4 43	171 51	9 23	10 2				
22 Szom.	Anasztáz, Vincze	Vincze	10 Naz. Gergely	20 20. Sab.	302 17 7 40	4 45	187 49	10 50	10 30				
Hold változásai. Holdidő 17-én 4 óra 1 perczkor felátút.													

Hold változásai. ① Holdtölte 17-én 4 óra 1 perccor délután.

HIRDETÉSEK.

Köztudomás.

BÁRON TESTVÉREK

bank- és pénzváltó-üzlete Pesten,

legutányosabb áron

veszi az új magyarországi jelzálogos
szülő-váltási kötvényeket.

700 (1—3)

Csak alapos gyógyítás biztosítótobajok ellen.

Titkos

betegségeket

s tehetetlenséget,

elgyengült férfierőt,

gyakori magömlések, sőt a végképeni tehetetlenséget katonai és polgári körökben sikerrel használt egyszerű módszerrel bámulatos gyorsan és alaposan (az ujonnan keletkezett 48 óra alatt) gyógyítja Weiss J. gyak. orvos és szülész, az itteni és kir. gar. nison főkorházban kiszolgált osztály- orv. minden alkalmatossággal egy a ciotkerás, mint a gyógyezelökhöz jól beosztott rendelő-intézetében Pest, kis mező-utca 33. sz. 1. emelet, (a „Terézsihoz” emezett gyógytár szomszédságában), bemenet a lépcsőn, napokint reggel 7 óráról 10-ig és délután 1—4 óráig.

Férfiak és hölgyek részére külön bemenet és külön városzoba.

Díjjal ellátott levelekre leggyorsabban válasz, és kívánatra gyógyszerrel is gondoskodik.

675 (8—12)

Heckenast Gusztáv pesti könyvkiadónál megjelent és minden könyvtárban kapható:

Rath György Német-magyar és magyar-német műszótára az új törvényhozáshoz, (VI., 154; II. 80 lap, nagy 8-rét) a két rész egy kötetben keményen kötve 1 ft. 50 kr. (Deutsch-ungarische und ungarisch-deutsche Terminologie der neuen Gesetzgebung.)

Kelemen Mór. Latin-német magyar tiszti szótár. Átmézte. Dr. Ballagi Mór, tanár. 1862. 92 lap, 8-rét) füzeve 50 kr.

Német-magyar tudományos műszótár a gymnasiumok és reáliskolák számára Deutsch-ungarische wissenschaftliche Terminologie. (VIII., 362 lap, nagy 8-rét) füzeve 2 ft. 50 kr.

Babos Kálmán. Közhasznú magyar- és magyar-német szótár a magyar irodalmi művekben, magán és hivatalos iratokban, hírlapokban, folyóiratokban és társalgási nyelven gyakran előforduló idegen szavak megértésére és helyes kiejtésére. (VIII., és 328 lap, nagy 8-rét) füzeve 1 ft. 80 kr. Vásonba kötve 2 ft. 40 kr.

Molá. Új magyar-francia és francia-magyar szótár. A legjobb kútfő szerint szerkesztve. Harmadik teljesen bővített és javított kiadás. Két kötet: I. kötet: Francia-magyar rész. D'après les meilleurs ouvrages publiés jusqu'à ce jour et spécialement d'après le dictionnaire français de Molá (420 lap 8-rét) füzeve 1 ft. 60 kr. II. kötet: Magyar-francia rész. Irta Babos Kálmán. (520 lap, 8-rét) füzeve 1 ft. 60 kr. A két rész egybe kötve fél bőrbő 4 ft.

SZURMÁK J. FIAI

arany-, ezüst- és drágakő-ékszer-üzlete

Pesten, kigyó-utca 1. sz.

Kivonat a nagy árjegyzékéből.

Ajándék darabok.

Minden darab 3 próbás aranyból.

Gyermek fülbevalók 1 ft. 70 krtól és felj.	Gyűszűk — ft. 60 krtól és felj.
Fülbevalók gömbö- 4 » 25 » » »	Csemegék, és vill. — » 60 » » »
Lyuk 4 » 25 » » »	Keresztek zomán- — » 60 » » »
Fülbevalók hosszúk 6 » — » » »	czal nyakba — » 60 » » »
Keresztek 2 » 25 » » »	Emlék gyűrűk fel- — » 25 » » »
Karcsók 1 » 20 » » »	irással 1 » 25 » » »
Ing gombok 2 » 50 » » »	Gyermek játékok 1 » 75 » » »
Női gyűrűk jó kövél 2 » 50 » » »	Óraláncok 2 » 50 » » »
Női pásztyomó 3 » 50 » » »	Karperczek 2 » 50 » » »
gyűrűk 3 » 50 » » »	Garniturok (Broche — » 50 » » »
Kariká gyűrűk 3 » — » » »	és függő 6 » — » » »
Pérfá gyűrűk pecsét 5 » — » » »	Thea szűrők 2 » 50 » » »
nyomó forma 5 » — » » »	Czukur fogók 3 » — » » »
Nyakkendő tűk 5 » — » » »	Keresztelési és bér- — » 50 » » »
Nyálánczok, kereszt 6 » 50 » » »	málási emlékek ké- 2 » 50 » » »
Metallók 6 » — » » »	pek 2 » 50 » » »
Melltűk (Broche) 6 » — » » »	Só- és borstárók 3 » 50 » » »
Garniturok (Broche — » 15 » » » »	együtt 3 » 50 » » »
és függő — » 15 » » » »	Gyermek evőeszkö- 5 » — » » »
Karperczek — » 18 » » » »	zók tokban 5 » — » » »
Óraláncok rövidke 24 » — » » »	Varró eszközök 5 » — » » »
Óraláncok hosszúk 38 » — » » »	tokban 5 » — » » »
3 (13) próbás ezüstből.	Poharak 6 » 50 » » »
Mária képek nyakba — ft. 15 krt. és felj.	Gyertyatartók 20 » — » » »
Keresztek — » 30 » » » »	Író eszközök 15 » — » » »
Matallók felnyitók — » 50 » » » »	Csengtyű tálcával 25 » — » » »
	Czukur edények 8 » — » » »

Hivatalos próbával ellátva.

Nehezebb arany és ezüsttárgyak, u. m. láncok, garniturok, evőeszközök, 6, 12, 24 személyre, a munka különfélése szerint, gyártási áron számítottak. A fantasie-darabok, finom drágaköves tárgyak, Louis Laine legújabb rajzai után vannak dolgozva.

Cserénél, az arany vagy ezüst egyenlő finomsága mellett, csupán a munka fizetetik.

Kijavítások, czimerek, betűk metszése kőbe vagy aranyba gyorsan eszközöltek. — Saját használatunkra vásárlunk gyémántokat, gyöngyöket, színes kőveket, ócska aranyat és ezüstöt.

Arany-ezüstpénzt, bel- és külföldi beváltunk a napi árfolyam szerint.

Videki megrendelések a szokott módon pontosan teljesítettek, és nem tet- azó tárgyak másért becsérletnek.

678 (8—0)

Fűszerkereskedés megnyitás.

Van szerencsém ezennel a t. cz. közönségnek tudomására hozni, miszerint a B. és J. czég alatti fűszerkereskedést átvettém, melyet egyáltalában frisse árukkal ellátván, ezentul is főfeladatomnak tekintendem, a t. cz. közönség becses bizalmát jó, olcsó és pontos kiszolgáltatás által kiérdemelni. Ennek következtében ajánlani

5 font jöfőle s tisztalású

kávét csak 2 ft. 80 kr.

5 font

Portorico-kávét . . . 3 ft. 40 kr. Plant-Clyton-kávét . . . 4 ft. 20 kr.
Arany-Java-kávét . . . 3 „ 80 „ Cuba-kávét egész finom 4 „ 40 „
Laguayra-kávét . . . 4 „ — „ Gyöngy-kávét egész fin. 4 „ 50 „

továbbá:

Czukur, brasillal-rhum egy pint 1 ft., legfinomabb jamaikai-rhum, Pecco-virág- és Souchong-thea, sardínák, mustár és sajt-féllek a legutányosb áron kaphatók Pesten,

Jármay Arminál

(ezelőtt Bauhofer és Jármay.)

a két szerencsén- és Laudon-utca szögletén, 11-dik szám alatt.

Videki megrendelések a pénzüszök beküldése vagy utánvét mellett a leggyorsabban eszközöltenek. 717 (5—12)

A t. cz. vidéki közönségnek! Üzletem könnyebb feltalálása tekintetéből szolgálok tájékoztatásul az itt lenyomott tájra, mely a lánczvidéktől veszi kiindulási pontját!

Párisi legyezők

2,50, 3, 4, 5, 10, 30 ftig.

Bali ruhák

30, 35, 40, 50, ftig.

Tartalék: vege 3, 4, 5, 6, 8, 15 ftig.

Összes árjegyzék bérmentve.

Türsch F.-nél

Pesten, vaczi-utca 19. szám alatt

713 (1-4)

Lyukas fog vagy csuából eredő fogfájást

fogdaganattal vagy fekélyvel, rögtön eltávolítja egész évre a birneves párisi titkos szer

LITON

elérhetetlen! esalhatatlan! ha már semmiféle szernem használ!

Főraktár Magyarországra nézve:

Török József gysz. Pest, király-utca 7. sz. a. kapható továbbá Pesten, Sápura gysz. szénatér: Skala József város templomter. Budán: Skala Krisztina város, s az udvari gyógyszerárban a várban. O. Budán: Zboray és Eisendorfer, s minden gyógyszerárban. 700 (1-2) Egy üvege ára 60 kr.

Különös figyelmeztetés a szülék számára.

Gyakran felmerült eseteknél alkal-
mami leírás alapján tapasztalt, misze-
int „Gillszta-csokoládé” név alatt
ismert, kitűnő hatású szülemet üzér-
kedő család által utánoztatnak, az ál-
sajátomról vest minta szerinti utasítás
mellett terjesztik; van szerencsém a
tisztelt közönséget ezennel figyelmeztet-
nem, hogy valódi általam készített „Gill-
szta-csokoládénak” csak azt ismerje el,
melyet a mellékelt utasításon nevé-
nem nyomtatva, hanem sajátkezűleg alá-
írva van, mint itt alább látható. Egyéb-
iránt legcélszerűbb a megrendeléseket
közvetlenül nálam, vagy a könyveske-
ben megnevezett t. bizományosoknál
eszközölni. 699 (4-12)

Kapható Pesten: Török József és Thal-
lmayer és társ uraknál.

gyógyszerész.

A t. szülékhez!

Érdeklő bizonyítvány „Gillszta-csoko-
ladém” tekintetében. Szikszó, január 13-án
1869. Tekintetes érdemes ur! Uraságodnak
bizonyosan jól fog esni a tudósítás, hogy
„Gillszta-csokoládénak” hatása csoda-
latos nagyszerű volt, és csakugyan sajnálatos
volna, ha a tekintetes urnak titka időjártaival
nem kerülne nyilvánosságra, mert daczára a
vegyszert nagybani előhaladásának, az után-
zott „Gillszta-csokoládé” az önéhez képest
semmi! Most tehát ismét felkérem Önt, ezen
ide mellékeltem pénzt számomra „Csokola-
dém” küldeni szíveskedjék. Mely kéresem
mellett vagyok és maradok alázatos szolgálja
Nagy Mihály, s. k.

Kapható Pesten: Török József és Thal-
lmayer és társ uraknál. 698 (4-12)

Dr. GROSSMANN, szem- és fülörvos

PESTEN.

József 11-ik sz. alatt, Grosz-
féle házban.Rendel. hetköznapokon dél-
előtti 11-12 és délután 2-4 óráig. —
Szegények számára ingyen minden va-
sárnap délelőtti órákban. 700 (1-12)

LEFAUCHEUX

VADÁSZFEGYVEREK

nagy választékban, a legjobb rendszer szerint, szilárd puskaműves munka

saját készítmény

finom sodrony és damaszok csövekkel s csinos vésetekkel 60, 70, 80, 90, 100 egész
120 forintig, továbbá

Lefaucheux vadászfegyverek,

a leghíresebb francia gyárakból 42, 45, 50, 60 egész 115 forintig; mindennemű

csappantyus-fegyverek, mint

Egy szimpla vadász-fegyver vascsővel 7-10 ftig.
Egy dupla fegyver vascsővel és patentcsavarral keményen forrasztott . . . 15-18 „
Egy dupla fegyver drótesővel (Rubans) lüttihi 22-28 „
Egy dupla fegyver, zsinór vagy finom damaszok csővel 30-50 „

Revolvereket

Lefaucheux módszer 6 lövéssel, tökéletes önfelhúzással 10, 12,
15, 18, 20, 25, 30, 40, 50, 60 forintig.Pisztolyok párja szimpla 2 forint 50 krajcártól, dupla
csőűiek 4 forint 50 krajcártól fölfele.Flobert pisztoly és puskák, nyereg és cél-
pisztolyok, Le-
faucheux puskatöltények, francia gyártmány, ajánlja

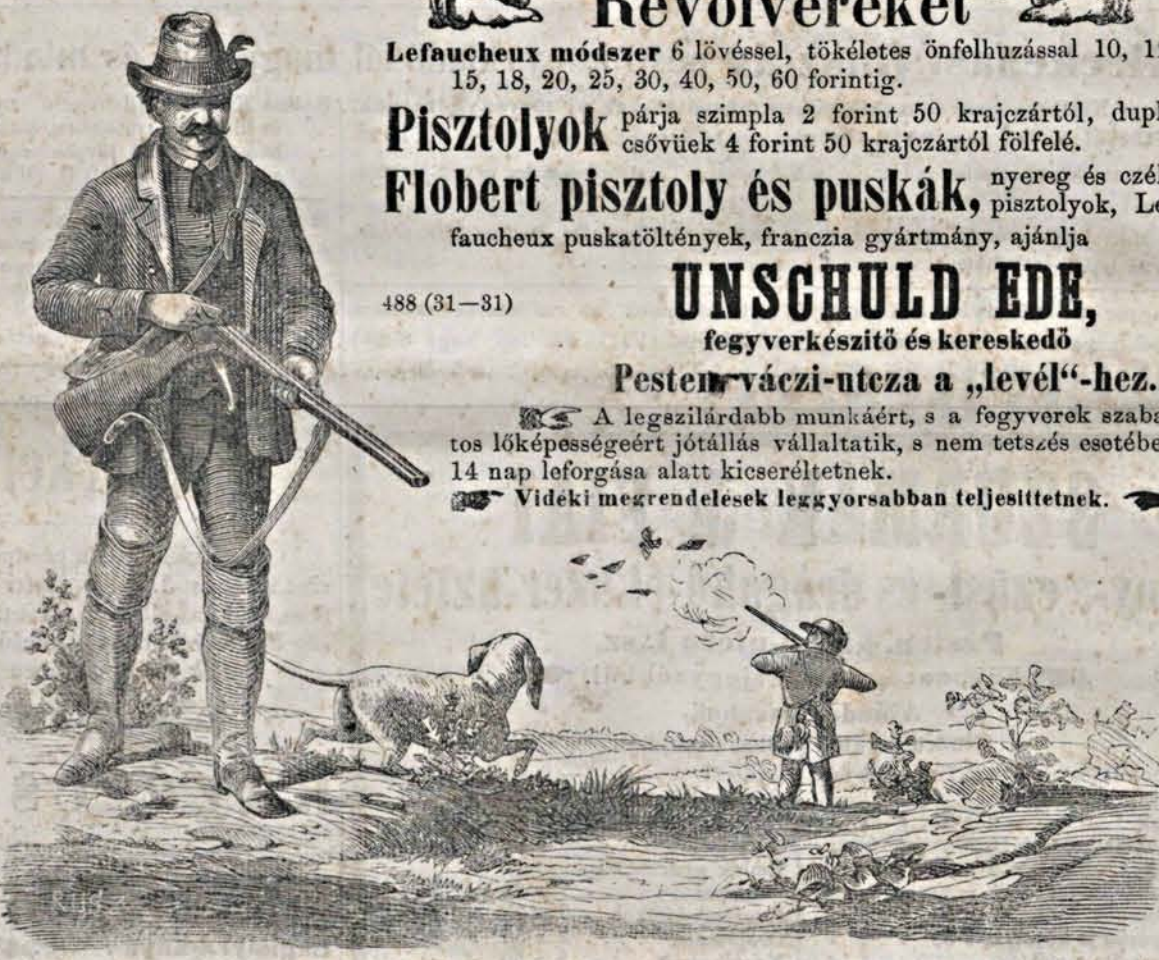
UNSCHULD EDE,

fegyverkészítő és kereskedő

Pesten, vaczi-utca a „levél”-hez.

A legszilárdabb munkáért, s a fegyverek szab-
atos lökésségeért jótállás vállaltatik, s nem tetszés esetében
14 nap leforgása alatt kicseréltetnek.

Videki megrendelések leggyorsabban teljesítetnek.



Előfizetési felhívás

Nép Zászlója

politikai képes hetilapra.

Kiadói szó:

A „Nép Zászlója” előfizetési ára a szerkesztői szövegben kifejtett sok-
szoros javítások és szépítések daczára a régi marad:

Postán küldve: Egész évre 4 forint.

Félévre 2 „

Egy negyedévre 1 „

Ki tizet gyűjt „tisztelő példányt,” ki huszat özenfölről „Balparti
népnaptárt,” ki ötvenet ezenfelül még egy „Nép Zászlója naptárát” is kap.
A két legtöbbet gyűjtő Kossuth Lajos nagy arcképét aranykeret-
ben kapja emlékkül.

A „Nép Zászlója” kiadó-hivatala

Pesten, egyetem-utca 4-ik szám.

Hatodik kiadás

(magyar nyelven harmadik).

A nemi élet titkai s veszélyei.

Értekezések a nemzés és nemi be-
tegegekről, az utóbbiak örök és gyógy-
módjaival. 616 (4-12)Függelékkel a bujakóri ragályzástól
és Dr. Rodet, lyoni orvosragályelleni legbiztosab ov-
szeréről,

s férj és nő ivarszerek bonctani ábráival.

Ára: 1 ujforint.

Postán megküldve 10 krral több

utánvétellel 40 krral több.

Megrendelhető szerzőtől következő
cím alatt:

Dr. Eiber V. P.

Pesten, József-utca 66-ik számú
saját házában.

Pest, január 23-án 1870.

Előfizetési feltételek: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Félévre 5 ft.
Csupán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft. — Csapán Politikai Ujdonságok: Egész évre 5 ft. — Fél évre 2 ft. 50 kr.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokk: Egy négyszor hasábozott petit sor, vagy annak helye, egyszeri ígatásnál 10 krajcárba; háromsor- vagy
többsori ígatásnál csak 7 krajcárba számítatik. — Kiadó-hivatalunk számára hirdetményeket elfogad Bécsben: Oppelík Alajos, Wollzeile Nr. 22. és Haasenstein és Vogler, Wollzeile Nr. 9. —
Bélyeg-díj, külön minden ígatás után 30 krajcár.

Dömötöri Németh József.

(1790-1870.)

Az 1825-diki országgyűlés összehívását
megelőző nagy nemzeti mozgalom, és az
alkotmányon ejtett újabb és újabb sérelmek
által előidézett visszahatás korszakából jól
esik visszaemlékezni egy névre, mely a Met-
ternich-rendszer romlott légköréből épen,
tisztán maradt fönn s megtartotta mocsok-
talan fényét.

E név birtokosa Dömötöri Németh János,
udvari tanácsos, husz éven át királyi fiskus,
később a hétszemélyes-táblának közbírája,
kit kortársai a „justus” melléknevvvel tisztel-
tek meg. Nem tartjuk felesle-
gesnek megjegyezni, hogy ez,
és azon Németh János, szintén
kir. fiskus, ki 1795-ki gyászos
szerepléséről annyira szomorú
emlékezetet hagyott fönn, csu-
pán névrokonok voltak s egy-
mással semmikép össze nem
zavarandók.

Barsmegye rendjeinek 1823-
diki határozata, s az ennek kö-
vetkeztében herczeg Koháry
Ferencz rendeletére ellenök
megindított felségértési pör
sokkal ismeretesebb, hogysen
azt, mint szorosan ide nem tar-
tozót, e helyütt ismételni kel-
lene. Elég lesz megjegyeznünk,
hogy állása Dömötöri Németh
Jánost kényszerítette azon kel-
lemetlen lépésre, miszerint a
kijelölt egyének ellen a tör-
vényeszközi idézetet és vádat el-
készítse. Ő azonban első sorban
hű hazafi, törhetlen becsületes-
ségi és megvesztegethetlen
jellemű polgár lévén, nyílt
őszinteséggel kijelentette, hogy
ahütlenségi keresetet a főnforgó
esetben törvényre alapítani nem
lehet, öket a bírák hitszegése
nélkül elmarasztalni lehetetlen,
s ez okból ő a vádat megfogal-
mazni nem fogja. S midőn erre
mégis kényszerítették, megírta ugyan a vád-
levelet, de az idézendő törvényzikké helyét
üresen hagyta. Ferencz császártól kérdőre
vonatva pedig, így felelt: „Tudom, hogy
felséged kezében van életem, de hazám joga
s királyom becsülete drágább előttem az

életnél.” A bűnvádi kereset ez emléke-
zetes nyilatkozatra elmaradt, — s a kor-
mány egy nagy fordulóval az alkotmányos
utra tért, összehíván az 1825-diki ország-
gyűlést.

Ez apának volt becsületessége, tehetsé-
gekre egyiránt méltó gyermeke az a Dömö-
töri Németh József, kinek élethü arcvoná-
sait mai számunkkal veszi az olvasó; ama
derék bajnok, kit pályatársai s nagyszámu
tisztelői a mult kedden vittek ki örök nyu-
galmra. Az élet, mely e koporsóba zárult,

fejlődő tehetségei és atyjának magas állása
után szép jövő várakozott rá. A „just” el is
végezte a pesti egyetemen, de lelke csaták
tüzebe vágyott.

Napoleon győztes seregei ez időtájt resz-
kettették meg a világot, s így vágyának nem
volt nehéz eleget tenni. A fiatal jurátus egy
szép napon beállt a Vukassovics-féle fekete-
hajtokás gyalogsághoz, onnan rövid idő
mulva a nádor-huszárokhöz, hol mindvégig
meg is maradt. Midőn az 1812-diki dermesztő
fagy, éhség s hadi szerencsétlenség csak
nyomoru maradványait hozta
meg a roppant francia sereg-
nek Oroszország szívéből Po-
roszország határáig, s Európa
népei egy nagy szövetséget al-
kottak a rettegett hatalom ellen,
melybe Ferencz császár is be-
állott, a négy napig vívott lip-
csei ütközetnél Dömötöri Né-
meth József már mint fiatal
tiszt vett részt, s később egy
szakasz nádor-husárt vezetett
be Páris alá.

1820-ban vette nőül mint
kapitány Alapi Salamon Fe-
rencz művelt leányát,
Máriát, kivel boldog házasság-
ban élt évek hosszú során át. E
házasságból születtek gyerme-
kei: Lajos, ki jelenleg Fehér-
megye törvényszékének alel-
nöke, Sándor nyugalmazott
huszárnagy, ki az 1859-dik
évi olasz hadjárat alkalmával
Castegiót bevette, s ezért a
vaskoronarendet kapta meg,
Emilia, Kendelenyi Alajosné, és
Jozsefa özvegy Gedeon Gá-
borné.

1848-ki szabadságharcunk
saatában, Csehszágban találta
Némethet a nádor-huszárokkal,
kiknek akkor már ezredesi
volt. A Württemberg és nádorhu-
sárok önfeláldozó lelkesültsége, határt nem
ismerő hazaszeretete szintén ismeretes dolog.
Alig érkezett el hozzájuk a 48-ik kormány haza-
hívó proklamációja, készen voltak tervükkel.
Saattól Dévényig elég hosszú ugyan az út,
főképp lóháton, de Sréter Lajos, Virágh Gida



DÖMÖTÖRI NÉMETH JÓZSEF.

tán nem csillogó, de drága, mert az utolsó
lehelletig becsületes és hű volt.

Dömötöri Németh József 1790-ben szüle-
tett Pesten. Atyja oldalán növekedve, az
akkori idők fogalma szerint nem neveltethé-
tett másra, mint a közpályára, melyen korán